

**GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİNDE E-PORTFOLYO İLE İLGİLİ
ÖĞRETİM ELAMANLARI VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNİN
İNCELENMESİ**

Cemal Umut Parlak

YÜKSEK LİSAN TEZİ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

ŞUBAT, 2025

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren ... (...) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Cemal Umut

Soyadı : Parlak

Bölümü : Resim-İş Eğitimi

İmza :

Teslim tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Görsel Sanatlar Eğitiminde E-Portfolyo ile İlgili Öğretim Elamanları ve Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi

İngilizce Adı : Examining the Views of Instructors and Students on the Use of E-Portfolios in Visual Arts Education

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Cemal Umut Parlak

İmza:

JÜRİ ONAY SAYFASI

Cemal Umut Parlak tarafından hazırlanan “Görsel Sanatlar Eğitiminde E-Portfolyo ile İlgili Öğretim Elamanları ve Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Ali Ertuğrul Küpeli

(Resim-İş Eğitimi Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi) .....

Başkan: Prof. Dr. Osman Çaydere

(Resim-İş Eğitimi Ana Bilim Dalı, Gazi Üniversitesi) .....

Üye: Doç. Dr. Serdar Südor

(Grafik Tasarım Ana Bilim Dalı, Atılım Üniversitesi) .....

Tez Savunma Tarihi: 30/01/2025

Bu tezin Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Şaban Çetin

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü .....

Sevdiklerime...

TEŞEKKÜR

Tezimin değerlendirme sürecinde bilgilerini ve fikirlerini paylaşarak bana yol gsteren saygıdeğer danışmanım Doç. Dr. Ali Ertuğrul Küpeli'ye sonsuz teŐekkürlerimi sunarım. Lisans eğitimim boyunca desteklerini esirgemeyen, üzerimde emeği büyük olan ve her zaman yol gsterici olduğuna inandığım değerli hocam Prof. Dr. Osman aydere'ye iten teŐekkürlerimi sunarım. Tez araştırma sürecimde bana destek olan, yardımlarını esirgemeyen Öğr. Gör. Nail Akgün'e teŐekkürlerimi sunarım.

Hayatım boyunca yanımda olan, sevgileriyle beni her zaman güçlendiren, sabır ve desteklerini asla esirgemeyen canım aileme, bu süreçte en büyük dayanağım oldukları için sonsuz teŐekkürlerimi sunarım.

Sevgiyle, Cemal Umut PARLAK

**GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİNDE E-PORTFOLYO İLE İLGİLİ
ÖĞRETİM ELEMANLARI VE ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİNİN
İNCELENMESİ
(Yüksek Lisans Tezi)**

Cemal Umut Parlak
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Şubat 2025

ÖZ

Bu araştırma, görsel sanatlar eğitimi bağlamında e-portfolio kullanımının, öğrencilerin sanatsal gelişim süreçlerine etkisini ve bu süreçte öğretim elemanları ile öğrencilerin deneyimlerini incelemiştir. Araştırma, 100 öğrenci ve 10 öğretim elemanının katılımıyla gerçekleştirilmiş; veri toplama sürecinde yarı yapılandırılmış görüşme formları ve anketler kullanılmıştır. Karma yöntem desenine dayalı olan bu çalışma, hem nicel hem de nitel veri toplama tekniklerini bir araya getirmiştir. Nicel veriler SPSS programı ile analiz edilmiş; nitel veriler ise içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Araştırmanın bulguları, e-portfolioların öğrencilerin sanatsal çalışmalarını düzenli bir şekilde kaydetme, öz değerlendirme becerilerini geliştirme ve yaratıcı ifade süreçlerini desteklemede etkili bir araç olduğunu ortaya koymuştur. Öğrenciler, e-portfoliolar sayesinde sanatsal ilerlemelerini daha iyi izleyebilmiş ve geri bildirimler doğrultusunda kendilerini geliştirme fırsatı bulmuştur. Öğretim elemanları ise e-portfolioların değerlendirme süreçlerini kolaylaştırdığını ve öğrenciler arasında iş birliği ile etkileşimi artırdığını ifade etmiştir. Bununla birlikte, teknolojik altyapı eksiklikleri ve öğrencilerin dijital becerilerindeki yetersizlikler, e-portfolio kullanımında önemli zorluklar olarak tespit edilmiştir. Araştırma, bu sorunların giderilmesi için teknolojiye erişimin artırılması ve dijital eğitim uygulamalarına yönelik rehberlik hizmetlerinin sağlanmasının önemini vurgulamaktadır. Sonuç olarak, e-portfolioların sanat eğitimi sürecinde yaratıcı düşünme, değerlendirme ve sanatsal gelişim için etkili bir araç olduğu, aynı zamanda öğrenci motivasyonunu artırarak öğrenme sürecine olumlu katkılar sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Görsel sanatlar, e-portfolyo, görsel sanatlar eğitimi, sanatsal gelişim,
sanat eğitimi teknolojisi, eğitimde dijitalleşme.

Sayfa Adedi : xiv + 60

Danışman : Doç. Dr. Ali Ertuğrul Küpeli

**INVESTIGATION OF INSTRUCTOR AND STUDENT OPINIONS ON
E-PORTFOLIO IN VISUAL ARTS EDUCATION
(M.S. Thesis)**

Cemal Umut Parlak

GAZI UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

February 2025

ABSTRACT

This study examines the impact of e-portfolio usage in the context of visual arts education on students' artistic development processes and explores the experiences of instructors and students during this process. The research was conducted with the participation of 100 students and 10 instructors, utilizing semi-structured interview forms and surveys during the data collection process. Based on a mixed-method design, this study integrates both quantitative and qualitative data collection techniques. Quantitative data were analyzed using the SPSS program, while qualitative data were evaluated through content analysis. The findings of the study reveal that e-portfolios are an effective tool for systematically recording students' artistic works, enhancing self-assessment skills, and supporting creative expression processes. Students were able to better monitor their artistic progress and found opportunities for improvement based on feedback. Instructors expressed that e-portfolios facilitated assessment processes and increased collaboration and interaction among students. However, technological infrastructure deficiencies and students' lack of digital skills were identified as significant challenges in e-portfolio usage. The study emphasizes the importance of improving access to technology and providing guidance services for digital education applications to address these issues. In conclusion, e-portfolios were found to be an effective tool in promoting creative thinking, evaluation, and artistic development in art education processes, while also enhancing student motivation and contributing positively to the learning process.

Key Words : Visual arts, e-portfolio, visual arts education, artistic development, art education technology, digitalization in education.

Page Number : xiv + 60

Supervisor : Assoc. Prof. Dr. Ali Ertugrul Kupeli

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZ	vi
ABSTRACT	viii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLolar LİSTESİ	xiii
BÖLÜM I	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	2
1.2. Araştırmanın Amacı.....	3
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Sayıtlar	4
1.5. Sınırlılıklar.....	4
1.6. Tanımlar	5
1.7. İlgili Araştırmalar	6
1.7.1. Türkiye’de Yapılan Araştırmalar	6
1.7.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar	7

BÖLÜM II	9
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	9
2.1. Eğitim	9
2.1.1. Sanat Eğitimi	11
2.2. Portfolyo	14
2.2.1. Portfolyonun Eğitimdeki Rolü	15
2.2.2. Portfolyonun Avantajları	16
2.2.3. Portfolyo Geliştirme Süreci	16
2.2.4. Portfolyo Türleri	18
2.2.4.1. Kitap Portfolyo	18
2.2.4.2. Çanta Portfolyo	18
2.2.4.3. Dosya/Klasör Portfolyo	18
2.2.4.4. Sunum Portfolyo	19
2.2.5. E-Portfolyo Tanımı	19
2.2.6. E-Portfolyo İçeriği	20
2.2.7. E-Portfolyo Planlama Süreci	20
2.2.8. E-Portfolyo Uygulama Süreci	21
2.2.9. E-Portfolyo Değerlendirme Süreci	21
2.2.10. E-Portfolyonun Kullanım Avantajları ve Dezavantajları	22
2.2.10.1. Avantajları	22
2.2.10.2. Dezavantajları	23
2.2.11. E-portfolyonun Sanat Eğitimindeki Rolü	23
BÖLÜM III	26
YÖNTEM	26
3.1. Araştırma Modeli	26
3.2. Çalışma Grubu	27

3.3. Veri Toplama Aracı	28
3.4. Verilerin Toplanma Süreci.....	28
3.5. Verilerin Analizi.....	29
3.6. Güvenirlik ve Geçerlik.....	30
3.6.1. Güvenirlik.....	30
3.6.2. Geçerlik.....	31
BÖLÜM IV	33
BULGULAR	33
4.1. Genel Amaca Yönelik Elde Edilen Bulgular.....	33
4.1.1. Tanımlayıcı Bulgular.....	34
4.1.2. Güvenirlik Analizi.....	35
4.1.3. Normallik Testi.....	35
4.1.4. Analizler	35
4.2. Birinci Alt Amaca Yönelik Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar.....	36
4.2.1. Katılımcıların E-portfolyo Kullanımı ile İlgili İfadelere Verdikleri Cevaplar.....	36
4.2.2. E-portfolyo Kullanımı ile İlgili İfadelerin Ortalama Puanlarının Demografik Bilgiler ile ilişkisi.....	38
4.3. İkinci Alt Amaca Yönelik Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar	38
4.3.1. Cinsiyet, Sınıf ve Eğitim Yılı ile E-portfolyo Kullanımı ile İlgili İfadelerin Ortalama Puanları Arasındaki İlişki.....	38
4.4. Üçüncü Alt Amaca Yönelik Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar	39
4.4.1. Ana Sanat Dalı ile E-portfolyo Kullanımı ile İlgili İfadelerin Ortalama Puanları Arasındaki İlişki	39
4.5. Dördüncü Alt Amaca Yönelik Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar	40
4.5.1. Yarı Yapılandırılmış Görüşmede 1. Soruya İlişkin Bulgular	40
4.5.2. Yarı Yapılandırılmış Görüşmede 2. Soruya İlişkin Bulgular	40

4.5.3. Yarı Yapılandırılmış Görüşmede 3. Soruya İlişkin Bulgular	41
4.5.4. Yarı Yapılandırılmış Görüşmede 4. Soruya İlişkin Bulgular	42
4.5.5. Yarı Yapılandırılmış Görüşmede 5. Soruya İlişkin Bulgular	42
4.5.6. Yarı Yapılandırılmış Görüşmede 6. Soruya İlişkin Bulgular	43
4.5.7. Yarı Yapılandırılmış Görüşmede 7. Soruya İlişkin Bulgular	43
4.5.8. Yarı Yapılandırılmış Görüşmede 8. Soruya İlişkin Bulgular	44
4.5.9. Yarı Yapılandırılmış Görüşmede 9. Soruya İlişkin Bulgular	44
4.5.10. Yarı Yapılandırılmış Görüşmede 10. Soruya İlişkin Bulgular	45
BÖLÜM V	46
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	46
5.1. Sonuç	46
5.1.1. Birinci Alt Amaca Yönelik Sonuçlar	46
5.1.2. İkinci Alt Amaca Yönelik Sonuçlar	47
5.1.3. Üçüncü Alt Amaca Yönelik Sonuçlar	48
5.1.4. Dördüncü Alt Amaca Yönelik Sonuçlar	48
5.2. Tartışma	50
5.3. Öneriler	51
5.3.1. Araştırmacılara Yönelik Öneriler	51
5.3.2. Uygulayıcılara Yönelik Öneriler	53
KAYNAKLAR	54
EKLER	57
Ek 1. Görüşme Formu	58
Ek 2. Katılımcı Gönüllü Formu	60

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. <i>Sosyodemografik Bilgilerin Tanımlayıcı Bulguları</i>	34
Tablo 2. <i>Güvenirlik Bulguları</i>	35
Tablo 3. <i>Normallik Testi Bulguları</i>	35
Tablo 4. <i>Katılımcıların E-Portfolyo Kullanımı Hakkındaki Görüşlerini Göstermek İçin İncelenen Sıklık ve Yüzde Değerleri</i>	36
Tablo 5. <i>Cinsiyet, Sınıf ve Eğitim Yılı Değişkeni ile Ölçek ve Boyutlarının Karşılaştırılması</i>	38
Tablo 6. <i>Ana Sanat Dalı Değişkeni ile Ölçek ve Boyutlarının Karşılaştırılması</i>	39
Tablo 7. <i>E-Portfolyo Kullanımının Sanat Eğitiminde Değerlendirilmesi</i>	40
Tablo 8. <i>E-Portfolyoları Derslerinizde Hangi Amaçla Kullanıyorsunuz?</i>	40
Tablo 9. <i>E-Portfolyo Kullanımının Öğrenci Öğrenmesi ve Gelişimi Üzerindeki Etkilerini Nasıl Görüyorsunuz?</i>	41
Tablo 10. <i>Öğrencilerin E-Portfolyoları Kullanma Biçimleri ve Bu Kullanımın Onların Sanat Eserleri Üzerindeki Etkisi Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?</i>	42
Tablo 11. <i>E-Portfolyo Kullanımı İçin Gerekli Teknoloji Becerilerini Nasıl Kazandınız ve Öğrencilere Bu Becerileri Nasıl Aktarıyorsunuz?</i>	42
Tablo 12. <i>E-Portfolyo Kullanımında Karşılaştığınız Zorluklar Nelerdir?</i>	43
Tablo 13. <i>Öğrencilerin E-Portfolyolarına Verdiğiniz Geri Bildirimlerin Öğrenci Çalışmalarına Etkisi Nedir?</i>	43
Tablo 14. <i>E-Portfolyoların Öğrenci Katılımı ve Etkileşimi Üzerine Rolünü Nasıl Değerlendiriyorsunuz?</i>	44
Tablo 15. <i>E-Portfolyo Kullanımını Gelecekte Nasıl Geliştirmeyi Düşünüyorsunuz?</i>	44

Tablo 16. *Diğer Öğretim Elemanlarına E-Portfolyo Kullanımı Hakkında Hangi Önerilerde
Bulunursunuz?* 45

BÖLÜM I

GİRİŞ

Sanat, bireylerin estetik duyarlılıklarını, yaratıcı düşünme becerilerini ve ifade yeteneklerini geliştirerek bireysel ve toplumsal dönüşüm süreçlerinde önemli bir rol oynar. Eğitim, bu dönüşümün en etkili araçlarından biri olarak sanatın işlevlerini bireylere kazandırmayı hedefler. Günümüz dijital çağında, geleneksel sanat eğitimi yöntemleri, dijital platformların sunduğu fırsatlarla zenginleştirilmiş yaklaşımlara yerini bırakmaktadır. Bu bağlamda, e-portfolyolar, sanat eğitiminde hem bireysel öğrenme süreçlerini destekleyen hem de sanatsal çalışmaların değerlendirilmesini kolaylaştıran yenilikçi bir araç olarak ön plana çıkmaktadır (Barrett, 2000, s. 43). E-portfolyolar, sanat eğitiminde, öğrencilerin öğrenme süreçlerini yapılandırmalarını, çalışmalarını organize etmelerini ve gelişimlerini dijital bir ortamda sergilemelerini sağlar. Bu dijital platformlar, bireylerin sanatsal üretim sürecini takip etmelerine ve öğrenme deneyimlerini daha etkileşimli hale getirmelerine olanak tanır (Nicholson, 2018, s. 24). Ayrıca, bireylerin öz-yansıtma yapmalarına fırsat tanıyarak, kendi güçlü ve zayıf yönlerini değerlendirme süreçlerini destekler. F. L. Paulson ve Paulson (1991, s. 62), bu tür portfolyoların bireylerin yaratıcı süreçlerini daha bilinçli bir şekilde ele almalarına yardımcı olduğunu vurgulamıştır.

Sanat eğitiminin dijitalleşme ile kazandığı yeni boyutlar, eğitimde değerlendirme yöntemlerini de dönüştürmektedir. E-portfolyolar, yalnızca bireyin eserlerini sergilemekle kalmaz, aynı zamanda öğrenme süreçlerinin şeffaf bir şekilde izlenmesine ve geri bildirim mekanizmalarının daha etkili kullanılmasına olanak tanır (Arter & Spandel, 1992, s. 37). Ayrıca, bu dijital araçlar, bireylerin dijital okuryazarlık ve problem çözme becerilerini geliştirmesi açısından da önemlidir. Kaya (2018, s. 49), dijital teknolojilerin sanat eğitimine entegrasyonunun, bireylerin yaratıcı potansiyelini artırırken eleştirel düşünme yeteneklerini de geliştirdiğini belirtmiştir. E-portfolyoların sağladığı kolaylıklar arasında, bireylerin sanatsal üretimlerini zamandan ve mekândan bağımsız olarak sunabilmeleri de

bulunmaktadır. Nicholson (2018, s. 28), e-portfolyoların özellikle öğrencilerin projelerini paylaşabilmesi ve bu projeler üzerinden geri bildirim alabilmesi açısından büyük avantaj sağladığını ifade etmektedir. Bununla birlikte, bu araçlar öğretmenlerin de değerlendirme sürecinde daha objektif bir yaklaşım benimsemelerine yardımcı olmaktadır.

Bu çalışma, sanat eğitiminde e-portfolyoların kullanımını detaylı bir şekilde ele alarak, bu dijital aracın bireysel öğrenme süreçlerine ve sanatsal değerlendirme süreçlerine etkilerini incelemektedir. Araştırmanın temel amacı, sanat eğitimi bağlamında e-portfolyoların sunduğu olanakları ve karşılaşılan zorlukları anlamaktır. Çalışma, sanat eğitimine yönelik yenilikçi yaklaşımların geliştirilmesine katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

1.1. Problem Durumu

Günümüzün dijital çağında eğitim yöntemleri hızla dönüşmekte ve geleneksel eğitim araçları yerini dijital platformların sunduğu yenilikçi yaklaşımlara bırakmaktadır. Bu dönüşüm özellikle sanat eğitimi gibi yaratıcı ve bireysel gelişimi teşvik eden alanlarda belirgin hale gelmiştir. Elektronik portfolyolar (e-portfolyolar), bireysel öğrenme süreçlerini desteklemek ve sanatsal çalışmaların değerlendirilmesini kolaylaştırmak açısından önemli bir araç olarak öne çıkmaktadır (Mamur & Özsoy, 2015). E-portfolyolar, öğrencilerin sanatsal gelişimlerini takip etmelerine, eserlerini düzenlemelerine ve geri bildirim alarak kendilerini geliştirmelerine olanak sağlamaktadır. Ayrıca, bu araçlar öğrenme topluluklarını desteklemek ve bireyler arası iletişimi güçlendirmek amacıyla da kullanılmaktadır (Bolliger & Shepherd, 2010). Ancak, e-portfolyo kullanımının teknolojik altyapıya duyulan ihtiyaç, dijital okuryazarlık eksiklikleri ve uygulama sırasında karşılaşılan çeşitli zorluklar gibi sınırlamaları bulunmaktadır (Bolliger & Shepherd, 2010; Mamur & Özsoy, 2015). Şanlı ve arkadaşları (2023), e-portfolyoların bilişsel ve duyuşsal beceriler üzerindeki olumlu etkilerine dikkat çekmekle birlikte, bu konuda daha fazla akademik çalışmaya duyulan ihtiyacın altını çizmektedir. Bu araştırma, e-portfolyo kullanımının görsel sanatlar eğitimi üzerindeki etkilerini inceleyerek, bu dijital aracın sunduğu olanakları ve karşılaşılan zorlukları anlamayı amaçlamaktadır. Özellikle öğrencilerin sanatsal üretim süreçlerindeki değişimler, e-portfolyoların eğitimciler tarafından nasıl değerlendirildiği ve bu sistemin sanat eğitimine yönelik genel katkıları bu çalışmanın temel problem alanını oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, sanat eğitimi süreçlerinde e-portfolio kullanımının etkilerini ve önemini incelemektir. Sanat eğitimi, bireylerin estetik duyarlılıklarını, yaratıcı düşünme becerilerini ve eleştirel düşünme yeteneklerini geliştirmeyi hedefler. Portfolyolar, bu süreçte öğrencilerin bireysel gelişimlerini izleme, öğrenme süreçlerini değerlendirme ve sanatsal çalışmalarını yapılandırma açısından etkili bir araç olarak kullanılmaktadır.

Araştırma, geleneksel ve elektronik portfolio (e-portfolio) yöntemlerini karşılaştırarak, bu araçların sanat eğitimine sağladığı katkıları analiz etmeyi amaçlamaktadır. Elektronik portfolyoların özellikle bireysel çalışmaların sergilenmesi, paylaşılması ve saklanması açısından sağladığı avantajlar değerlendirilmektedir. Bu çalışma, sanat eğitimi bağlamında portfolio kullanımının öğrenme ve değerlendirme süreçlerindeki etkilerini ortaya koyarak, bu alandaki uygulamalara katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Bu temel amaçlar doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlara ulaşılmıştır:

- 1- Öğrencilerin e-portfolio kullanımına yönelik görüşleri nelerdir?
- 2- Öğrencilerin ana sanat atölyelerine göre e-portfolio kullanımları arasında bir ilişki bulunmakta mıdır?
- 3- Öğrencilerin e-portfolio kullanımlarının cinsiyet, sınıf ve eğitim yılları arasında ilişki bulunmakta mıdır?
- 4- Öğretim elemanlarının E- portfolio kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, sanat eğitiminde portfolio kullanımının bireysel gelişim, değerlendirme süreçleri ve mesleki hazırlık açısından taşıdığı önemi vurgulamaktadır. Sanat eğitimi, bireylerin estetik ve eleştirel düşünme becerilerini geliştiren bir süreçtir; bu süreçte portfolyolar, öğrencilerin yaratıcı çalışmalarını belgelemek, öğrenme süreçlerini değerlendirmek ve gelişimlerini izlemek için önemli bir araç olarak öne çıkmaktadır.

Özellikle elektronik portfolyolar (e-portfolio), dijital teknolojilerin eğitimde kullanımını artırarak, öğrencilerin bireysel çalışmalarını daha etkili bir şekilde sergilemelerine ve paylaşımlarına olanak tanımaktadır. Bu araçlar, sadece bireysel değerlendirme ve öğrenme

süreçlerini desteklemekle kalmaz, aynı zamanda öğrencilerin mesleki kariyer planlamalarına katkı sağlayarak profesyonel hayata hazırlanmalarını da kolaylaştırır.

Araştırma, sanat eğitiminde kullanılan geleneksel ve dijital portfolyo yöntemlerinin karşılaştırmalı analizini sunarak, hem öğretmenler hem de öğrenciler için eğitim süreçlerini daha verimli hale getirebilecek öneriler geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda, portfolyo kullanımının sanat eğitiminin kalitesini artırmadaki rolü, araştırmanın önemini ortaya koymaktadır. Ayrıca, sanat ve tasarım alanındaki değerlendirme yaklaşımlarına yönelik özgün bir katkı sunarak, bu alandaki eksikliklerin giderilmesine de ışık tutmayı hedeflemektedir.

1.4. Sayıtlar

Portfolyoların, sanat eğitimi sürecinde öğrencilerin yaratıcı düşünme, estetik beceri ve eleştirel düşünme yeteneklerini geliştirdiği varsayılmaktadır.

Portfolyoların, öğrencilerin bireysel gelişimlerini izlemek, çalışmalarını değerlendirmek ve öğrenme süreçlerini belgelemek için etkili bir araç olduğu varsayılmaktadır.

Elektronik portfolyoların, geleneksel portfolyo yöntemlerine kıyasla, bireysel çalışmaların dijital ortamda saklanması, paylaşılması ve değerlendirilmesi açısından daha fazla esneklik ve kolaylık sağladığı varsayılmaktadır.

Portfolyoların, öğrencilerin mesleki kariyer planlamasında ve profesyonel hayata hazırlanmasında önemli bir araç olduğu düşünülmektedir.

Portfolyo kullanımının, sanat eğitiminde öğretmen ve öğrenci arasındaki etkileşimi artırdığı ve öğrenme süreçlerini daha verimli hale getirdiği varsayılmaktadır.

Elektronik portfolyo sistemlerinin, dijital teknolojilerin eğitimde daha etkin kullanılmasına olanak sağlayarak, öğretim yöntemlerini modernleştirdiği varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma 2023-2024 eğitim ve öğretim yılı ile sınırlıdır.

Araştırma Ankara ili Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalında bulunan eğitimciler ile sınırlıdır.

Araştırma uygulama süresi 6 hafta ile sınırlıdır.

Araştırma geleneksel portfolyo, e-portfolyo, alternatif değerlendirme, geleneksel değerlendirme konuları ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Sanat Eğitimi: Bireylerin estetik duyarlılıklarını, yaratıcılık becerilerini ve ifade yeteneklerini geliştiren bir eğitim sürecidir. Bu süreç, bireyin hem zihinsel hem de duygusal gelişimine katkı sağlamakla birlikte, bireylerin toplumsal değerlerle uyumlu bir şekilde estetik ve eleştirel bir bakış açısı kazanmalarına olanak tanır. Sanat eğitimi, bireyin kendi dünyasını ve çevresini anlamlandırmasına, sanatsal becerilerini geliştirmesine ve yaratıcılığını ifade etmesine yardımcı olur (Arnheim, 1974).

Geleneksel Değerlendirme: Bu terim, öğrencilerin bilgi ve becerilerini değerlendirmek için uzun bir süredir kullanılan, genellikle çoktan seçmeli, doğru-yanlış ve boşluk doldurma gibi kapalı uçlu soruları içeren standart test yöntemlerini ifade eder (Gronlund, 1998).

Alternatif Değerlendirme: Geleneksel değerlendirmenin yerine geçen ve öğrencilerin ne bildiğini veya ne yapabildiğini ölçmeyi amaçlayan bir yöntemdir. Bu yaklaşım, öğrencilerin gelişimini teşvik eder ve öğretimi bilgilendirir. Genellikle çoktan seçmeli testler gibi geleneksel test yöntemlerinin yerine kullanılır.

Portfolyo: Öğrenci çalışmalarının anlamlı bir koleksiyonunu temsil eder ve öğrencilerin çabalarını, ilerlemelerini ve başarılarını paydaşlara sunar. Genellikle öğrenciler, portfolyolarını oluştururken, değerlendirirken ve sürdürürken aktif bir rol oynarlar (Law & Eckes, 2007)

Elektronik Portfolyo: Bir elektronik portfolyo, derin öğrenme deneyimlerinin dijital bir temsilidir. Genellikle farklı ve gerçek kanıtları daha büyük bir arşivden çeker ve bir kişinin veya kuruluşun zaman içinde öğrendiklerini yansıtır. Elektronik portfolyolar, belirli bir retorik amacı olan belirli bir izleyiciye sunmak için tasarlanır (Barret, 2004).

1.7. İlgili Araştırmalar

1.7.1. Türkiye’de Yapılan Araştırmalar

Güngör (2015) tarafından yapılan araştırma, sanat eğitiminde portfolyo kullanımının öğrencilerin yaratıcılık, problem çözme ve eleştirel düşünme becerilerine etkisini incelemiştir. Çalışma, portfolyo kullanımının öğrencilerin sanatsal süreçlerini daha bilinçli bir Şekilde ele almalarına olanak sağladığını ve bu süreçte e-portfolyo gibi dijital araçların kullanımının öğrenme sürecini daha etkili hale getirdiğini ortaya koymuştur.

Yılmaz (2020) tarafından yürütülen bir başka alışma, Türkiye’deki sanat eğitimi politikalarının tarihsel gelişimini ve mevcut durumunu ele almıştır. Çalışmada, dijital araçların sanat eğitimi politikalarına entegrasyonunun, öğrencilerin hem teknik hem de yaratıcı becerilerinin geliştirilmesinde önemli bir rol oynadığı ifade edilmiştir. E-portfolyoların bu süreçte pedagojik değerlendirme ve bireysel gelişim araçları olarak kullanılması gerektiği vurgulanmıştır.

Kara ve Yıldırım (2019) tarafından gerçekleştirilen bir araştırma, sanat eğitimi alanında görev yapan öğretmenlerin e-portfolyo kullanımına yönelik görüşlerini ele almıştır. Çalışmada, e-portfolyoların öğrencilerin çalışmalarını belgelemek ve sergilemek için etkili bir araç olduğu, ancak bu araçların etkin kullanımı için öğretmenlerin dijital becerilerinin artırılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Antmen (2017) tarafından yapılan bir diğer çalışma, sanat eğitiminde yaratıcılığın geliştirilmesine odaklanmıştır. Çalışma, dijital araçların ve özellikle e-portfolyoların, öğrencilerin yaratıcılıklarını ifade etmelerine olanak sağladığını ve bu süreçte hem teknik hem de estetik becerilerinin gelişimine katkıda bulunduğunu ortaya koymuştur.

Türk ve ztrk (2021) tarafından yapılan araştırmada, dijitalleşmenin sanat eğitimi üzerindeki etkileri incelenmiştir. Araştırma, e-portfolyoların dijitalleşme sürecindeki en etkili araçlardan biri olduğunu ve öğrencilerin hem bireysel hem de grup çalışmalarını sergilemelerine olanak tanıdığını göstermiştir. Bunun yanı sıra, e-portfolyoların, öğrencilerin sanatsal ifadelerinde yenilikçi ve yaratıcı yollar keşfetmelerine olanak sağladığını vurgulanmıştır.

1.7.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Barrett (2000), e-portfolyoların, sanat eğitimi süreçlerinde öğrencilere öğrenme süreçlerini değerlendirme ve kendi gelişimlerini izleme fırsatı sunduğunu belirtmiştir. Çalışma, e-portfolyoların, öğrencilerin sanatsal becerilerini geliştirmeleri ve yaratıcı çalışmalarını sergilemeleri için etkili bir araç olduğunu ortaya koymuştur.

F. L. Paulson ve Paulson (1991) ise, e-portfolyoların bireylerin öğrenme süreçlerini yapılandırmalarına yardımcı olarak öz-yansıtma ve öğrenme sorumluluğu bilinci kazandırdığını vurgulamaktadır.

E-portfolyoların sanat eğitiminde bir diğer önemli rolü, değerlendirme süreçlerini kolaylaştırmasıdır. Arter ve Spandel (1992), e-portfolyoların öğretim ve değerlendirme süreçlerini birleştiren etkili bir araç olduğunu ifade etmiştir. Bu araçlar, öğrencilerin sanatsal projelerini sergilerken aynı zamanda öğretmenlere daha objektif bir değerlendirme yapma imkanı sunmaktadır.

Reynolds (2009), e-portfolyoların görsel ve metinsel içerikleri bir araya getirerek öğretmenlerin öğrencilerin gelişim süreçlerini daha detaylı bir şekilde analiz etmelerini sağladığını belirtmiştir.

E-portfolyoların sanat eğitiminde yaratıcılık üzerindeki etkisini inceleyen Munro (2011), bu araçların öğrencilerin sanatsal çalışmalarını çeşitlendirmelerine ve daha yaratıcı projeler üretmelerine imkan tanıdığını ifade etmiştir. Çoklu ortam öğeleri, öğrencilerin sanatsal ifadelerini zenginleştirmelerine olanak tanırken, aynı zamanda dijital okuryazarlıklarını artırmaktadır. Ayrıca, Lorenzo ve Ittelson (2005), e-portfolyoların öğrencilere yalnızca teknik beceriler kazandırmakla kalmayıp, aynı zamanda eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini de geliştirdiğini belirtmiştir.

E-portfolyoların etkin kullanımı, teknolojik altyapının sağlamlığı ile doğrudan ilişkilidir. Garrison ve Vaughan (2008), e-portfolyoların sanat eğitimi süreçlerinde kullanımı için güçlü bir dijital altyapının gerekliliğini vurgulamışlardır. Özellikle kırsal bölgelerde, teknolojik eşitsizliklerin giderilmesi, öğrencilerin bu araçlardan eşit derecede faydalanmalarını sağlamak açısından önemlidir.

E-portfolyoların farklı kültürel bağlamlardaki kullanımını inceleyen araştırmalar, bu araçların kültürel çeşitliliği ve sanatsal ifadeyi destekleme potansiyelini ortaya koymaktadır. Eisner (2002), e-portfolyoların öğrencilerin kendi kültürel miraslarını sanatsal çalışmalarında ifade etmelerine olanak tanıdığını ifade etmiştir. Bu durum, sanat

eğitiminin yalnızca bireysel gelişim için değil, aynı zamanda kültürel çeşitliliği destekleyen bir araç olarak kullanılmasını sağlamaktadır.

E-portfolyoların sanat eğitimi süreçlerinde öğrenci motivasyonuna olan etkisini inceleyen çalışmalar da dikkat çekicidir. Zubizarreta (2009), e-portfolyoların öğrencilerin projelerine olan bağlılıklarını artırarak onların öğrenme süreçlerine daha fazla dahil olmalarını sağladığını ifade etmektedir. Bu süreç, öğrencilerin kendilerine güvenlerini artırmakta ve onların daha yüksek kalitede sanatsal çalışmalar üretmelerine olanak tanımaktadır.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde portfolyo kavramı altındaki başlıkları ve sanat eğitimi ile ilgili kavramlara yönelik bilgiler verilmiştir.

2.1. Eğitim

Eğitim, insanlık tarihi kadar eski bir olgudur ve insanoğlunun gelişimiyle birlikte sürekli evrilmiş, değişmiş ve yeni anlamlar kazanmıştır. İnsanların temel ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak başlayan eğitim süreci, zaman içinde kuramlar, yaklaşımlar, felsefeler, eğitim ortamları, materyaller, stratejiler ve teknikler gibi unsurları da içeren bir sistem haline gelmiştir (Koçoğlu, 2020). Sürekli değişen dünyada, eğitim pek çok düşünür ve eğitimci tarafından ele alınmış, farklı tanımlamalarla zenginleştirilmiştir. Ancak genel bir ifadeyle eğitim, bireyde istendik davranış değişikliği oluşturmayı amaçlayan bir süreçtir (Ertürk, 1982). Başka bir tanıma göre ise eğitim, bireyleri önceden belirlenmiş tutum ve davranışlara göre şekillendirme sürecidir (Fidan, 1986).

Eğitim, bireylerin davranışlarını geliştirmeyi, dönüştürmeyi ve değiştirmeyi amaçlayan planlı bir etkiler dizisi olarak tanımlanabilir. Bu etkilerin amacı, bireyleri toplumsal yaşama hazır hale getirmek ve onların kültürel, ekonomik ve sosyal hayata uyum sağlamalarını desteklemektir (Arslan, 2009). Eğitim tarihi ise, insanların edindikleri bilgileri kendilerinden sonraki nesillere aktarma aracı olarak daima önemli bir rol oynamıştır. Eğitim, farklı kültürlerin, medeniyetlerin ve toplumların insani gelişim adına ortaya koyduğu değerleri ve kavramları kapsar. Toplumlar, eğitimin bireylerin ve toplulukların kalkınmasındaki önemini fark etmiş, bu doğrultuda eğitim süreçlerini planlayarak daha ileri bir yaşam standardına ulaşmayı hedeflemiştir (Çermik, 2006).

İlk çağlarda göçebe olan insan topluluklarının yerleşik hayata geçmesiyle birlikte, bilgi ve değerlerin gelecek nesillere aktarımı eğitimle sistematik bir şekilde gerçekleşmeye başlamıştır. Bu süreç, yalnızca bilgiyi aktarmayı değil, aynı zamanda toplumların kültürel yapısını, yaşam biçimlerini ve sosyal düzenlerini korumayı da içerir. Ancak bugünkü anlamda bir eğitimden söz etmek, tarih boyunca eğitim anlayışının çeşitli değişimlerden geçtiğini kabul etmeyi gerektirir. Toplumların gelişimi, eğitim anlayışlarını şekillendiren temel unsurlardan biri olmuştur. Eğitim, toplumların değişen ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlenmiş ve farklı alanlardaki ilerlemelerle dönüşmüştür (Ayas, 2013).

Eğitim bilimciler için bu süreçte birçok soru ortaya çıkmıştır: Eğitim birey için neden önemlidir? Birey eğitimin sonunda ne tür kazanımlar elde etmelidir? Öğrenilen bilginin kalıcılığı nasıl sağlanabilir? Eğitim, bireylerin değişen istek ve ihtiyaçlarına en uygun şekilde nasıl ulaşabilir? Bu tür sorular, farklı disiplinlerden faydalanılarak ele alınmakta ve eğitim süreçlerinin geliştirilmesine katkı sağlamaktadır (Çermik, 2006).

Eğitimi yalnızca birey düzeyinde ele almak doğru değildir. Eğitim aynı zamanda toplumun ve kültürün bir yansımasıdır. Toplumun sosyo-ekonomik durumu ve gelişmişlik düzeyi, eğitim sistemlerini ve yöntemlerini doğrudan etkiler (Bahat, 2013; Mutaf, 2022). Eğitim yöntemleri, toplumların kültürel yapısına ve ihtiyaçlarına göre farklılık gösterebilir. Bunun yanı sıra bilgi ve iletişim teknolojileri de eğitimi etkileyen önemli faktörler arasında yer almaktadır (Akbar, Rizal, Tiara & Islami, 2020; Güneş, 2014).

Küreselleşen dünyada, teknolojinin hızla gelişmesiyle birlikte, değişimlere uyum sağlayabilen, yaşam boyu öğrenme yeteneğine sahip bireyler yetiştirmek eğitimin önemini daha da artırmaktadır. Özellikle son yıllarda eğitimde teknolojinin kullanımı, belirlenen hedeflere ulaşmada ve bilgi ile becerilerin sistematik bir şekilde kazandırılmasında kritik bir rol oynamaktadır. Teknoloji, eğitimde belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesinde, hayatın her alanındaki ihtiyaçlara karşılık verilmesinde ve bilgilerin düzenlenmesinde etkili bir araçtır (İşman, 2008).

Bu gelişmeler doğrultusunda, eğitim ortamlarının çağın gerekliliklerine uygun şekilde düzenlenmesi bir zorunluluk haline gelmiştir. Eğitim veren kurumların, günümüz teknolojilerine uygun araç ve gereçlerle donatılmış modern eğitim ortamları oluşturması, eğitimde verimliliği artırmak için gereklidir (Gündüzalp, 2021).

Eğitim, yalnızca bir aktarım süreci olarak ele alınamaz; aynı zamanda felsefe, psikoloji ve sosyoloji gibi farklı disiplinlerle de yakın ilişki içindedir. Eğitim felsefesi, eğitimin

anlamını, yapısını ve sorunlarını ele alır. Bu disiplin, eğitimin temellerini irdeleyerek çözüm önerileri sunar ve eleştirilerde bulunur (Akdağ, 2003). Tarih boyunca felsefe, eğitimin kuramsal alt yapısını oluşturarak ona yol göstermiştir. Felsefenin temel amacı soru sormak, çözüm aramak ve bu süreçleri sürekli kılmaktır. Eğitim felsefesi ise bireyleri yalnızca bilgiyle donatmayı değil, aynı zamanda düşünce gücünü geliştiren, sorgulayan ve eleştirel bir bakış açısına sahip bireyler yetiştirmeyi amaçlar (Küken, 1996).

Psikoloji ile eğitim arasındaki ilişki de oldukça güçlüdür. Eğitim, bireyde istendik davranış değişikliği oluşturmayı hedeflerken, psikoloji bu davranış değişikliklerini açıklamaya ve anlamaya çalışır. Eğitim psikolojisi, bireylerin gelişim süreçlerini ve öğrenme niteliklerini ele alarak eğitimin daha etkili hale gelmesine katkıda bulunur (Kaya, 2008). Eğitim ve psikoloji arasındaki bu bağ, bireyin öğrenme süreçlerini daha iyi anlamamızı ve geliştirmemizi sağlar.

Eğitim, bireyin toplumsal bağlarını güçlendiren ve toplumun kültürel değerlerine uyum sağlamasına yardımcı olan önemli bir süreçtir. Toplum, bireyin bir parçası olduğu sosyal yapıyı oluşturur ve eğitim, bu sosyal yapının sürekliliğini sağlamak için bir köprü görevi görür. Eğitim bireyi, içinde yaşadığı toplumun kültürüne ve değerlerine uyumlu hale getirirken, aynı zamanda geçmiş ile gelecek arasındaki bilgi aktarımını kolaylaştırır. Bu nedenle eğitimin toplumsal işlevi, bireyi sadece kendi yaşamına değil, topluma ve küresel dünyaya da hazırlayan bir süreçtir (Güven, 2008).

Sonuç olarak, eğitim, bireylerin düşünsel, duygusal ve toplumsal gelişimini destekleyen, bilgi aktarmanın ötesinde bir süreçtir. Tarih boyunca farklı disiplinlerle ilişki içinde gelişerek insanlık için merkezi bir rol üstlenmiştir. Felsefe, psikoloji ve sosyoloji gibi alanların desteğiyle bireylerin içsel dünyalarını zenginleştirirken, toplumsal bağlarını güçlendiren bir sistem olarak varlığını sürdürmektedir. Eğitim, bu yönleriyle geleceğin daha bilinçli ve uyumlu toplumlarını inşa etmenin temel aracı konumundadır.

2.1.1. Sanat Eğitimi

Sanat, insanlık tarihinin her döneminde bireyin ve toplumun yaşamında derin bir yer edinmiş, farklı anlamlar ve işlevler üstlenmiştir. Tarih boyunca sanata yüklenen roller ve işlevlere bağlı olarak sanat kavramının tanımı da sürekli değişmiştir. Günümüzde sanat, "kişiyi, giderek toplumu tinsel yönden etkileyebilecek dürtüleri sağlama becerisi" olarak tanımlanmakta ve bu tanım, sanatın birey ve toplum üzerindeki güçlü etkisini

vurgulamaktadır (Özer, 1997, s. 4). Bu bağlamda sanat, yalnızca estetik bir üretim aracı değil, aynı zamanda bireysel ve toplumsal dönüşümlerin yansımasıdır.

Sanat, insanlık tarihinin en eski dönemlerinden itibaren bir ifade ve anlam aracı olmuştur. Göçebe halkların şarkılarından mağara duvarlarına çizilen av sahnelerine kadar, sanat, insanın duygu, düşünce ve deneyimlerini aktarmak için kullandığı en temel araçlardan biri olmuştur. İnsanlar, bilinmeyi anlamak, ruh ile bedeni birleştirmek ve zamanı kavramak için sanat yoluyla bir anlam arayışına girmiştir (Özsoy, 2007). Bu süreçte sanat, bireyin iç dünyası ile dış dünya arasında bir bağ kurarken, aynı zamanda toplumsal yapıları da şekillendiren bir unsur olarak öne çıkmıştır. Sanat eserleri, yalnızca bireyler arasında değil, toplumlar ve çağlar arasında bir iletişim aracı olarak da işlev görmektedir (Ünver, 2002, s. 3). Sanatın biçimsel yapısı, onu diğer ifade yollarından ayıran temel unsurdur ve bu yapı, sanat eserinin izleyiciyle kurduğu ilişkiyi güçlendirmektedir (Read, 1981, s. 4).

Sanat eğitimi, sanatın birey ve toplum üzerindeki bu etkisini geniş bir kitleye ulaştırmayı amaçlayan önemli bir disiplindir. Sanat eğitimi, bireyin estetik duyarlılığını, yaratıcı düşünme becerisini ve özgün ifade yeteneklerini geliştiren bir süreçtir. Bu süreç, bireyin sanatsal beceriler kazanmasının ötesinde, dünyayı estetik ve eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirmesine olanak tanır (Arnheim, 1974). Sanat eğitimi aynı zamanda bireylerin duygu ve düşüncelerini bir araya getirerek yaşamın anlamı üzerine düşünmesini sağlar. Sanat, toplumlar arası iletişimde büyük bir rol oynar ve sosyal ilişkilerin sürekliliği açısından da vazgeçilmez bir araçtır (Armağan, 1992, s. 24).

Eğitim, bireyin bir bütün olarak olgunlaşmasını hedefleyen bir süreçtir. Bu süreçte sanat eğitimi, genel eğitimin temel yapı taşlarından biri olarak kabul edilir. Sanat, bireyin öznel ve yaratıcı bir süreç içinde kendini ifade etmesine olanak tanır. Bu nedenle, sanat eğitiminin genel eğitim içindeki yerini doğru bir şekilde tanımlamak ve ona gereken önemi vermek büyük bir önem taşır. Sanat eğitiminin kendine özgü kural ve yöntemleri olduğu gerçeği göz önüne alındığında, bu eğitimin bireyin hem pedagojik hem de psikolojik gelişimine katkı sağladığı açıkça görülmektedir (Artut, 2009).

20.yüzyılda sanat eğitimi kavramı, genel anlamda sanatsal tüm alanları ve biçimleri kapsayan bir yapıya bürünmüştür. Sanat eğitimi, örgün ve yaygın eğitimin vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Bununla birlikte, sanat eğitimi yalnızca plastik sanatların üretimiyle sınırlı kalmamalı, daha geniş bir disiplin olarak ele alınmalıdır. Sanat eğitimi, yalnızca yetişkinlere yönelik bir faaliyet değil, gelişmekte olan bireylerin eğitim sürecinin

ayrılmaz bir parçasıdır. Bu süreçte sanat, bireyin pedagojik ve psikolojik gelişimine katkı sağlar ve bireylerin duygu dünyasına olumlu katkılar sunar (San, 2010, s. 21).

Sanat eğitimi, bireyin estetik analiz yapma, yaratıcı düşünce geliştirme ve yeni biçimleri yorumlama becerilerini kazandırmayı amaçlar. Sanat eğitiminin amacı yalnızca sanatçı yetiştirmekle sınırlı değildir. Bunun ötesinde, bireylere yaratıcılık kazandırmak, onların duyuşsal, fiziksel, bilişsel ve duygusal eksikliklerini gidermek de sanat eğitiminin önemli bir hedefidir (Yolcu, 2009, s. 93). Sanat eğitimi, bireyin yaratıcı potansiyelini ortaya çıkarırken, onu estetik açıdan donanımlı ve topluma duyarlı bir birey haline getirmeyi hedefler.

Türkiye’de sanat eğitimi, köklerini Osmanlı döneminden alır ve modern anlamda ilk uygulamaları 1793-94 yıllarında Mühendishane-i Berri Hümayun’da görülür. Bu dönemde, Batı perspektif kurallarının öğretilmesi ve ışık-gölge tekniklerinin uygulanmasıyla sanat eğitimi modern bir çerçeveye kavuşmuştur. 1883 yılında kurulan Sanayi-i Nefise Mektebi, Türkiye’de sanat eğitiminin kurumsallaşmasını sağlayan bir dönüm noktası olmuştur. Osman Hamdi Bey liderliğindeki bu okul, Batılı anlamda sanat eğitimi sunarak, Türk sanatında modern bir anlayışın yerleşmesine katkıda bulunmuştur (Berk, 1973; Tansuğ, 1993).

Cumhuriyet dönemi, sanat eğitiminin toplumsal kalkınmanın önemli bir aracı olarak ele alındığı bir süreçtir. 1923 sonrası gerçekleştirilen eğitim reformlarıyla birlikte, Sanayi-i Nefise Mektebi’nin Devlet Güzel Sanatlar Akademisi’ne dönüştürülmesiyle sistematik bir sanat eğitimi anlayışı benimsenmiştir. Bu dönemde Gazi Eğitim Enstitüsü bünyesinde Resim-İş Bölümü açılmış ve sanat eğitimi daha geniş kitlelere ulaştırılmıştır. Köy Enstitüleri ve Halk Evleri gibi yapılar ise kırsal kesimlerde sanat eğitimi yaygınlaştırmayı amaçlamış, böylece sanatın toplumun her kesimine ulaşması sağlanmıştır. Ayrıca, Batı ülkelerine gönderilen öğrenciler ve Türkiye’ye davet edilen yabancı eğitimciler, modern sanat anlayışının ülkeye yerleşmesinde önemli roller üstlenmiştir (Özsoy, 1998).

Türkiye Cumhuriyeti’nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk, sanat ve sanatçıya verdiği değeri her fırsatta dile getirmiştir. 5 Eylül 1923 tarihli hükümet programında, “Gerekli yerlerde milli müzeler oluşturulacağı, milli eserlerin toplanmasına, milli yaratıcılık ve sanatın gelişmesine çalışılacağı...” açıkça ifade edilmiştir (Kavcar, 1983, s. 505-508). Atatürk’ün temel hedefi, Türkiye’yi çağdaş medeniyetler seviyesine taşımaktır. Bu hedef

doğrultusunda sadece siyaset ve ekonomi gibi alanlarda değil, sanat ve eğitim politikalarında da köklü reformlar gerçekleştirmiştir.

1924 yılında, ünlü Amerikalı eğitimci John Dewey'in hazırladığı raporda, resim-iş öğretmeni yetiştirilmesi ve üstün yeteneklere sahip Türk gençlerinin güzel sanatlarda geliştirilmesine yönelik önerilere yer verilmiştir. Bu rapor, Atatürk'ün sanata verdiği önemin uluslararası düzeyde de karşılık bulduğunu göstermektedir. Aynı zamanda, Türkiye'nin sanat eğitimi konusundaki kararlılığını ve vizyonunu ortaya koymaktadır (Etike, 1991, s. 244).

Sanat eğitimi, bireylerin estetik duyarlılıklarını geliştirmeleri ve yaratıcı düşünce becerilerini kazanmaları için önemli bir araçtır. Bu süreç, bireyin kendini ifade etmesini ve toplumsal değerlerle bütünleşmesini sağlar. Eğitim politikalarının, sanat eğitimine daha fazla önem vermesi ve bu alandaki standartların geliştirilmesi gereklidir. Ayrıca, portfolyo gibi yenilikçi yöntemlerin yaygınlaştırılması, sanat eğitimindeki kaliteyi artıracaktır (Dilmaç & Küçüköğlü, 2006; Etike, 1995).

2.2. Portfolyo

Portfolyo, bireylerin bilgi, beceri ve öğrenme süreçlerini organize ederek ortaya koyan bir değerlendirme aracı olarak tanımlanır. Eğitimde portfolyo, öğrencilerin belirli bir süre zarfında yaptığı çalışmaların bir araya getirilmesi ve bireysel öğrenme süreçlerinin değerlendirilmesini sağlayan bir sistemdir (Demirel, 2003).

Portfolyo değerlendirme, yalnızca bireyin bilgi düzeyini ölçmekle kalmaz; aynı zamanda bireyin gelişim sürecini anlamaya, bireysel çaba ve başarılarını belgelemeye, bireyin kendisini değerlendirme becerisini geliştirmeye olanak tanır (Grace, 1992). Bu kapsamda portfolyo, bireyin öğrenme sürecini belgeleyen ve bu süreci daha anlamlı hale getiren bir araçtır.

Paulson ve Meyer (1991), portfolyoyu "öğretim ve değerlendirmenin kesişim noktası" olarak tanımlamış ve bu aracı bireyin öğrenme süreçlerini anlamasına, yönetmesine ve değerlendirmesine olanak sağlayan bir sistem olarak değerlendirmiştir.

Collins (1992) ise portfolyoyu bir "fotoğraf albümü" metaforuyla açıklayarak, bireyin zaman içindeki çabalarını ve gelişimini somut bir şekilde yansıtan bir araç olduğunu ifade etmiştir. Portfolyo, bireyin öğrenme sürecini yansıtan ve bireysel gelişimini belgeleyen bir

koleksiyon olarak tanımlanabilir. Bu koleksiyon; bireyin hedeflerini, bu hedeflere ulaşmak için yaptığı çalışmaları ve elde ettiği başarıları içerir (Murphy & Smith, 1990). Öğrencilerin bireysel başarılarını, öğrenme süreçlerindeki değişim ve gelişimlerini ortaya koyan bu değerlendirme aracı, bireyin hem güçlü yönlerini hem de geliştirilmesi gereken alanlarını görmesine olanak tanır (Arter & Spandel, 1992).

Bekiroğlu (2004), portfolyoyu, bireyin öğrenme sürecindeki gelişimini ve bu süreçteki performansını ortaya koyan bir araç olarak tanımlar. Yazılı sınavların yalnızca belirli bir andaki bilgi düzeyini ölçtüğünü ifade eden Bekiroğlu, portfolyonun bireyin öğrenme sürecindeki ilerlemeyi ve değişimi ortaya koyan dinamik bir sistem olduğunu vurgular. Bu bağlamda portfolyolar, bireylerin öz değerlendirme yapmalarını teşvik eden, onların öğrenme süreçlerini daha iyi anlamalarını sağlayan bir araçtır.

Grace (1992) portfolyoyu bireyin ne öğrendiğini, nasıl ilerlediğini ve bu süreçte hangi yöntemleri kullandığını yansıtan bir kayıt sistemi olarak tanımlamaktadır. Portfolyo; bireyin düşünme, problem çözme, sorgulama ve üretme becerilerini geliştirmesi açısından da önemli bir araçtır. Shepard (2000), portfolyonun bireylerin öğrenme sorumluluğunu artırdığını ve öğrenme süreçlerini daha anlamlı hale getirdiğini ifade etmektedir.

2.2.1. Portfolyonun Eğitimdeki Rolü

Portfolyo, bireylerin öğrenme süreçlerini değerlendirmek ve bireylerin öğrenme süreçlerini geliştirmek amacıyla kullanılan bir araçtır. Eğitimde portfolyo kullanımı, bireylerin yalnızca bilgi düzeylerini ölçmekle kalmaz; aynı zamanda onların bireysel öğrenme süreçlerini anlamalarına ve bu süreçlere aktif bir şekilde katılmalarına olanak sağlar. F. L. Paulson ve Paulson (1991), portfolyonun bireylerin belirli bir alandaki çabalarını, başarılarını ve gelişimlerini sistematik bir şekilde organize ettiğini ve bu süreçte bireylerin öz değerlendirme yapmalarını teşvik ettiğini belirtmiştir.

Black ve Wiliam (1998), portfolyonun bireylerin öğrenme süreçlerindeki değişimi ve gelişimi yansıtan bir araç olduğunu ifade etmektedir. Bu bağlamda portfolyolar, bireylerin öğrenme süreçlerini anlamalarını ve geliştirmelerini sağlayan etkili bir yöntemdir. Ayrıca, portfolyolar bireylerin öz-yeterlik algısını artırarak onların öğrenme süreçlerini daha şeffaf ve anlamlı hale getirir (Arter & Spandel, 1992).

Portfolyo kullanımı, öğrencilerin motivasyonlarını artırırken, onların öğrenme süreçlerine aktif bir şekilde katılmalarını da teşvik eder. Grace (1992), portfolyonun bireyin öğrenme

süreçlerini daha iyi anlamasına ve bu süreçleri daha etkin bir şekilde yönetmesine olanak tanıyan bir araç olduğunu ifade etmektedir.

2.2.2. Portfolyonun Avantajları

Portfolyonun bireysel gelişim ve öğrenme süreçlerindeki önemi, eğitimdeki birçok farklı yönüyle açıklanabilir:

1. **Öğrenme Sürecini Görünür Kılar:** Portfolyo, bireyin öğrenme sürecindeki değişim ve gelişimi görünür hale getirir. Bu süreç, bireyin hem kendini değerlendirmesine hem de öğretmenlerin bireylerin öğrenme süreçlerini daha iyi anlamalarına olanak sağlar (Murphy & Smith, 1990).
2. **Bireysel Gelişimi Destekler:** Portfolyolar, bireyin bireysel gelişimini destekler ve bu süreçte bireyin güçlü yönlerini ve geliştirilmesi gereken alanlarını belirlemesine yardımcı olur (Demirel, 2003).
3. **Öğrenme Sorumluluğunu Artırır:** Portfolyo kullanımı, bireylerin öğrenme süreçlerine daha fazla sorumluluk almalarını sağlar. Shepard (2000), portfolyonun bireylerin öğrenme süreçlerini anlamalarına ve bu süreçlere aktif bir şekilde katılmalarına olanak tanıyan bir araç olduğunu ifade etmektedir.
4. **Eleştirel Düşünmeyi Teşvik Eder:** Portfolyolar, bireylerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirmelerine olanak sağlar. Grace (1992), portfolyonun bireylerin düşünme, problem çözme ve sorgulama becerilerini geliştiren bir araç olduğunu belirtmektedir.
5. **Yaratıcılığı Geliştirir:** Portfolyolar, bireylerin yaratıcılıklarını geliştirmelerine olanak tanır ve onların öğrenme süreçlerinde daha etkin bir rol üstlenmelerini sağlar (Collins, 1992).

2.2.3. Portfolyo Geliştirme Süreci

Portfolyo oluşturmanın ilk adımı, amacını net bir şekilde belirlemektir. İleri bir öğrenim programına, profesyonel bir pozisyona ya da belirli bir yarışmaya başvuru yaparken portfolyonun içeriği ve sunumu, hedef kitleye göre şekillendirilmelidir. Örneğin, bir yarışma için hazırlanan portfolyo, o yarışmanın yöneticilerinin ilgi alanlarına hitap eden

uzmanlık ve becerileri ön plana çıkarırken; profesyonel bir görüşme için hazırlanan portfolyo, bireyin genel yetkinliklerini ve mesleki becerilerini yansıtmalıdır (Linton, 1996).

Portfolyo, bireyin en iyi çalışmalarını sergilemek üzere yapılandırılmalı ve her bir çalışma, bireyin yeteneklerini etkili bir şekilde ortaya koymalıdır. Grace'e (1992) göre, bir portfolyo yalnızca bireyin ne öğrendiğini değil; aynı zamanda nasıl düşündüğünü, sorguladığını, çözümler ürettiğini ve diğer bireylerle nasıl etkileşimde bulunduğunu gösteren bir kayıttır.

Portfolyo içeriği, bireyin belirli bir süre içinde yaptığı çalışmaların, projelerin ve başarıların seçilmiş bir koleksiyonudur. Bu koleksiyon; bireyin kendisi için en iyi olduğunu düşündüğü çalışmaların yanı sıra, zayıf ve güçlü yönlerini de yansıtmalıdır. Paulson ve Meyer'e (1991) göre, portfolyo, bireyin öğrenme sürecindeki ilerlemesini ve başarılarını değerlendiren dinamik bir araçtır. Portfolyonun içeriği, inceleyecek kişilerin sınırlı zamanı göz önünde bulundurularak kısa, öz ve etkili bir şekilde sunulmalıdır.

Portfolyo oluşturmanın bir diğer önemli adımı, projelerin sıralanmasıdır. Projelerin sunum sırası, izleyicinin dikkatini çekmek ve bireyin becerilerini vurgulamak için önemlidir. Portfolyo, bireyin en güçlü projeleriyle başlamalı ve yine güçlü bir projeye sona ermelidir.

Bu sıralama, ilk ve son izlenimlerin güçlü olmasını sağlayarak izleyici üzerinde kalıcı bir etki bırakır (Linton, 1996).

Portfolyo hazırlama sürecinde birey, her çalışmayı detaylı bir şekilde analiz etmeli ve sunulacak projeleri dikkatle seçmelidir. Portfolyoya dahil edilen her proje, bireyin becerilerini ve yeteneklerini desteklemeli ve sergilenen işlerin bireye ait olduğundan emin olunmalıdır. Grace (1992), portfolyonun bireyin öğrenme sürecindeki gelişimini yansıttığını ve bu nedenle içerdiği her çalışmanın bireyin genel yetkinliklerini temsil etmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Portfolyo denetimi, içerik seçimi ve organizasyonu sırasında yapılan bir süreçtir. Bu aşamada birey, projelerin sunum sırasına, her proje için ayrılacak sayfa sayısına ve projeler arasındaki geçişlerin nasıl yapılacağına karar verir. Ayrıca, projelerin hangi formatta sunulacağı ve görsellerin düzenlenmesi gibi unsurlar da bu süreçte planlanır (Linton, 1996).

Portfolyo, bireyin mesleki gelişimini ve yetkinliklerini etkili bir şekilde sergileyen dinamik bir araçtır. Portfolyo oluşturma süreci, bireyin çalışmalarını planlı bir şekilde organize etmesini, yeteneklerini sergilemesini ve profesyonel kariyerinde bir adım öne çıkmasını

sağlar. Linton'a (1996) göre, iyi hazırlanmış bir portfolyo, bireyin profesyonel duruşunu güçlendiren ve gelecekteki kariyer hedeflerine ulaşmasını destekleyen önemli bir araçtır.

2.2.4. Portfolyo Türleri

Portfolyolar, bireylerin bilgi, beceri ve gelişimlerini sergilemek için kullanılan etkili araçlardır. Portfolyo türleri, içerdikleri materyallerin sunum biçimine ve amacına göre farklılık gösterir. Kitap, çanta, klasör ve sunum portfolyoları bu bağlamda öne çıkan dört önemli portfolyo türüdür.

2.2.4.1. Kitap Portfolyo

Kitap portfolyoları, bireylerin belirli bir süreçteki çalışmalarını ve başarılarını düzenli bir formatta sunmak için kullanılan, basılı bir portfolyo türüdür. Bu tür portfolyolar, genellikle akademik veya profesyonel sunumlar için tercih edilir. İçeriği, fotoğraflar, çizimler, grafikler ve metinlerden oluşur ve genellikle bir hikâye akışı içinde düzenlenir. Kitap formatı, portfolyonun kolay taşınabilir ve incelenebilir bir biçimde olmasını sağlar (Grace, 1992).

2.2.4.2. Çanta Portfolyo

Çanta portfolyoları, bireylerin daha geniş ve fiziksel olarak korunması gereken materyalleri taşıyıp sunması için tasarlanmış bir portfolyo türüdür. Bu tür portfolyolar, özellikle sanat, tasarım ve mimarlık gibi alanlarda yaygındır. Çanta portfolyoları, bireylerin büyük boyutlu çizimler, tasarımlar ve projeleri sergilemesine olanak tanır. Ayrıca, projelerin güvenli bir şekilde taşınmasını ve korunmasını sağlar (F. L. Paulson & Paulson, 1991).

2.2.4.3. Dosya/Klasör Portfolyo

Klasör portfolyoları, bireylerin çalışmalarını düzenli bir şekilde sunmalarına olanak tanır. Bu tür portfolyolar, genellikle belirli bir tema ya da konuya odaklanır ve bireyin gelişim sürecini detaylandırır. Klasör portfolyolarında, dosyalama ve bölümlendirme sistemi kullanılarak içerik kolayca erişilebilir hale getirilir. Ayrıca, öğretmenler veya işverenler

tarafından bireyin belirli alanlardaki becerilerinin değerlendirilmesi için sıkça tercih edilir (Arter & Spandel, 1992).

2.2.4.4. Sunum Portfolyo

Sunum portfolyoları, bireylerin çalışmalarını görsel ve etkileyici bir şekilde sergilemek için kullanılan bir portfolyo türüdür. Elektronik ortamda veya fiziksel olarak hazırlanabilen bu portfolyolar, genellikle iş başvuruları, üniversite kabul süreçleri ya da projelerin tanıtımı için tercih edilir. Görsel olarak zengin içerik sunan sunum portfolyoları, dijital araçların yardımıyla animasyonlar, videolar ve interaktif tasarımlar ile desteklenebilir (Pullman, 2002). Ayrıca, bu tür portfolyolar bireylerin profesyonel yetkinliklerini etkili bir şekilde ifade etmelerine olanak tanımıştır.

2.2.5. E-Portfolyo Tanımı

E-portfolyo, bireylerin bilgi, beceri ve deneyimlerini dijital ortamda organize ederek sundukları modern bir platformdur. Bu sistem, bireylerin profesyonel becerilerini ifade etmelerini ve kendilerini farklı kitlelere tanıtmalarını sağlayan etkili bir araç olarak kullanılmaktadır. Geleneksel portfolyolardan farklı olarak, dijital portfolyolar metin, görsel, video, ses kaydı ve animasyon gibi çoklu medya öğelerini bir araya getirir ve bireylerin yeteneklerini daha etkili bir şekilde sergilemelerine olanak tanır (Barrett, 2000; Kaya, 2018).

Teknolojinin sunduğu imkânlarla birlikte eğitimden iş dünyasına kadar geniş bir kullanım alanına sahip olan dijital portfolyolar, bireylerin kişisel, akademik ve mesleki gelişim süreçlerinde rehberlik eden, organize bir yapıya sahiptir. Barrett (2000), dijital portfolyoların öğrenme süreçlerini destekleyen ve belgeleyen bir yapı sunduğunu vurgulamıştır. Lorenzo ve Ittelson (2005), bu sistemlerin bireysel öğrenme süreçlerini geliştirme ve değerlendirme açısından sağladığı katkılara dikkat çekmiştir. Aynı zamanda, Erkan (2020) tarafından yapılan bir çalışma, dijital portfolyoların bireysel öğrenme motivasyonunu artırdığını ve öz düzenleme becerilerini geliştirdiğini göstermektedir.

E-portfolyolar, aynı zamanda iş dünyasında da önemli bir yere sahiptir. İşe alım süreçlerinde işverenler, adayların yalnızca yazılı bir özgeçmişle değil, aynı zamanda gerçek projeler ve örnek çalışmalarla desteklenmiş bir portfolyo sunmasını beklemektedir. Bu

bağlamda dijital portfolyolar, bireylerin mesleki yeterliliklerini etkili bir şekilde sergilemelerine imkân tanır (Görgün, 2019). Grafik tasarım, yazılım geliştirme ve sanat gibi yaratıcılık odaklı mesleklerde, adayların dijital portfolyoları işverenler tarafından daha yakından incelenmektedir. Ayrıca Yıldırım ve Doğan (2021), dijital portfolyoların mesleki gelişimde önemli bir rol oynadığını ve bireylerin profesyonel kimliklerini oluşturmasında etkili bir araç olduğunu ifade etmektedir.

E-portfolyoların bir diğer önemli yönü, öz-yansıtma ve kişisel öğrenme süreçlerini desteklemesidir. Öğrenciler ve profesyoneller, e-portfolyolar aracılığıyla güçlü ve zayıf yönlerini analiz edebilir ve bu doğrultuda kendilerini geliştirebilirler. Bu sistemler aynı zamanda geri bildirim mekanizmaları sayesinde kullanıcıların eksik yönlerini görerek iyileştirme yapmalarına imkân tanır. Kaya (2018), bu geri bildirim mekanizmasının, bireylerin yetkinliklerini geliştirmelerine yardımcı olduğunu belirtmiştir.

Dijital portfolyolar eğitim alanında, öğrencilerin akademik başarılarını ve projelerini belgelemeleri, öğrenme çıktıları sergilemeleri ve gelişimlerini değerlendirmeleri açısından son derece etkili bir araçtır. Nicholson (2018), e-portfolyoların öğrenciler için öğrenme süreçlerini düzenleme ve öz-yansıtma yapma konusunda rehberlik ettiğini ifade etmektedir. Ayrıca, Munro (2011), bu sistemlerin bireysel hedeflere uygun içerik seçimi ve yapılandırma açısından esneklik sunduğunu vurgulamıştır.

2.2.6. E-Portfolyo İçeriği

Temel bileşenleri arasında metinler, görseller, videolar, animasyonlar ve ses dosyaları gibi çoklu ortam öğeleri bulunur (Barrett, 2000; Kaya, 2018). Bu bileşenler, kullanıcının eğitim ve iş dünyasındaki yetkinliklerini göstermek için etkili bir platform sağlar. Öğrenciler için akademik başarılarının belgelenmesi, projelerinin sergilenmesi ve öğrenme süreçlerini yansıtan içerikler yer alırken, profesyoneller için iş örnekleri, referanslar ve kariyer hedeflerini vurgulayan unsurlar öne çıkar (Munro, 2011; Nicholson, 2018). Ayrıca öz-yansıtma bölümleri, bireylerin kendi öğrenme süreçlerini değerlendirmelerini sağlar.

2.2.7. E-Portfolyo Planlama Süreci

E-portfolyo planlama süreci, kullanıcıların içeriklerini organize etmelerini ve hedeflerine ulaşmalarını sağlayacak bir yol haritası sunar. Bu süreç, hedef belirleme, içerik seçimi,

uygun araçların belirlenmesi ve tasarım aşamalarını içermiştir (Bennett vd., 2015). Örneğin, kariyer gelişimi mi yoksa eğitim amaçlı mı kullanılacağı. İçerik seçimi, bu hedefe uygun materyallerin belirlenmesi ve düzenlenmesini içerir. Nicholson (2018), bu sürecin kullanıcıların odaklanmalarını artırdığını ve e-portfolioyunun etkinliğini artırdığını belirtmiştir.

Araç seçimi, dijital platformların seçilmesiyle başlar. Kullanıcı dostu arayüzlere sahip platformlar, içeriklerin kolayca yüklenmesine ve düzenlenmesine olanak tanımıştır. Tasarım aşaması ise görsel olarak çekici ve kullanıcı dostu bir e-portfolio oluşturmayı içerir (Munro, 2011). Bu süreç boyunca bireylerin geri bildirim alması ve planlamalarını bu doğrultuda güncellemesi önemlidir.

2.2.8. E-Portfolio Uygulama Süreci

E-portfolio uygulama süreci, planlama aşamasında belirlenen içeriklerin dijital ortama aktarılmasını içerir. Bu süreçte, seçilen platforma içeriklerin yüklenmesi, düzenlenmesi ve görsel olarak uyumlu hale getirilmesi sağlanır. Reynolds (2009), bu sürecin kullanıcıların dijital becerilerini geliştirmesine katkıda bulunduğunu belirtmektedir. İçeriklerin tutarlılığı ve düzeni, e-portfolioyunun etkinliğini doğrudan etkiler. Ayrıca, kullanıcıların öz-yansıtma bölümleri ekleyerek kendi öğrenme süreçlerini analiz etmeleri ve geliştirmeleri teşvik edilir (Kaya, 2018).

Uygulama sürecinde teknik sorunların aşılması ve kullanıcıların dijital platformlara uyum sağlaması önemli bir yer tutar. Görgün (2019), e-portfolio uygulama sürecinde bireylerin dijital araçları etkin kullanmasının, profesyonel hayatta başarılı olmalarına katkı sağladığını ifade etmektedir.

2.2.9. E-Portfolio Değerlendirme Süreci

E-portfolio değerlendirme süreci, bireylerin içeriklerinin etkili bir şekilde analiz edilmesini ve geri bildirim almasını içerir. Bu süreçte, içeriklerin kalitesi, çeşitliliği, hedefe uygunluğu ve görsel düzeni değerlendirilir (Barrett, 2000). Kaya (2018), geri bildirim, bireylerin eksik yönlerini belirlemeleri ve geliştirmelerine olanak tanıdığını ifade etmektedir.

Değerlendirme süreci, bireylerin kariyer hedeflerine ne derece yaklaştığını ve belirlenen standartlara uygunluk düzeyini ortaya koyar. Nicholson (2018), değerlendirme sürecinde kullanıcıların kendi öz-yansıtma bölümleriyle desteklenen bir sistem kullanmasının, süreç sonunda daha başarılı sonuçlar elde etmelerine yardımcı olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca Louisiana State University'nin (2020) rehberine göre, değerlendirme süreci kullanıcıların mesleki gelişimlerine doğrudan katkı sağladığını ifade etmektedir.

2.2.10. E-Portfolyonun Kullanım Avantajları ve Dezavantajları

E-portfolyolar, bireylerin bilgi, beceri ve deneyimlerini dijital ortamda organize ederek sundukları modern bir platformdur. Eğitim ve iş dünyasında sunduğu avantajlar, bu sistemlerin kişisel ve profesyonel gelişim süreçlerinde önemli bir araç haline gelmesini sağlamaktadır. Barrett (2000) ve Munro (2011), e-portfolyoların kolay erişim ve güncellenen bilirlük sunduğunu vurgulamıştır. İnternet bağlantısıyla erişilebilirlik, kullanıcıların içeriklerini herhangi bir zamanda ve herhangi bir yerden düzenlemesine olanak tanır.

Nicholson (2018) ve Reynolds (2009) göre, e-portfolyoların çoklu ortam öğelerini bir araya getirerek bireylerin yaratıcı yönlerini sergilemesine olanak tanıdığını belirtmiştir. Ayrıca, bu platformlar geri bildirim mekanizması sayesinde, kullanıcıların öz-yansıtma yaparak güçlü ve zayıf yönlerini analiz etmelerini sağlar (Kaya, 2018). Ancak, e-portfolyolar bazı dezavantajlar da taşımaktadır. Munro (2011), teknolojik altyapı eksikliğinin ve dijital okuryazarlık gereksinimlerinin kullanıcılar için zorluklar oluşturabileceğini ifade etmiştir. Reynolds (2009) ise, veri güvenliği ve gizlilik konularında potansiyel risklere dikkat çekmiştir.

2.2.10.1. Avantajları

1. Kolay Erişim ve Saklama: E-portfolyolar, dijital platformlarda saklandığı için kolay erişim imkânı sunar. İnternet bağlantısı olan herhangi bir yerden portfolyoya ulaşılabilir ve içerikler kolayca güncellenebilir (Barrett, 2000; Munro, 2011).
2. Çoklu Ortam Kullanımı: E-portfolyolar, metin, görsel, video ve ses dosyaları gibi farklı medya öğelerini bir araya getirebilir. Bu özellik, bireylerin yeteneklerini daha etkili ve yaratıcı bir şekilde sergilemelerine olanak tanır (Nicholson, 2018; Reynolds, 2009).

3. Öz-Yansıtma ve Geri Bildirim: E- portfolyolar, bireylerin öz-yansıtma yaparak güçlü ve zayıf yönlerini analiz etmelerine olanak sağlar. Aynı zamanda, öğretmenlerden ve mentorlerden alınan geri bildirimler, bireylerin eksiklerini belirleyerek kendilerini geliştirmelerine yardımcı olur (Kaya, 2018).

2.2.10.2. Dezavantajları

1. Teknolojik Gereklilikler: E-portfolyo kullanımı, teknolojik altyapı ve internet erişimi gerektirir. Teknolojiye erişim zorlukları, özellikle dezavantajlı bölgelerdeki bireyler için sorun yaratabilir (Munro, 2011).
2. Teknik Bilgi Gereksinimi: E-portfolyo oluşturmak ve düzenlemek, kullanıcıların belirli bir düzeyde teknik bilgiye sahip olmasını gerektirir. Bu durum, özellikle teknolojiye aşına olmayan bireyler için zaman alıcı olabilir (Barrett, 2000; Nicholson, 2018).
3. Veri Güvenliği: Dijital platformlarda içeriklerin saklanması, veri güvenliği ve gizlilik konularında riskler yaratabilir. Kullanıcıların bu konuda dikkatli olmaları ve güvenli platformlar kullanmaları önemlidir (Reynolds, 2009).

2.2.11. E-portfolyonun Sanat Eğitimindeki Rolü

Sanat eğitimi, bireylerin estetik duyarlılıklarını, yaratıcı düşünce becerilerini ve özgün ifade yeteneklerini geliştiren bir süreçtir. Teknolojinin eğitim alanına entegrasyonu ile birlikte sanat eğitimi, dijital dönüşümden etkilenerek geleneksel yöntemlerden yenilikçi yaklaşımlara geçiş yapmıştır. Bu bağlamda, e-portfolyolar sanat eğitiminde hem bireysel gelişimi destekleyen hem de değerlendirme süreçlerini güçlendiren bir araç olarak öne çıkmaktadır. E-portfolyolar, bireylerin sanatsal çalışmalarını dijital ortamda organize etmelerini ve sergilemelerini sağlayarak sanat eğitimine yeni bir boyut kazandırmıştır (Barrett, 2000).

E-portfolyolar, sanat eğitiminde öğrencilerin öğrenme süreçlerini ve sanatsal gelişimlerini takip etmelerine olanak tanır. Çoklu ortam öğeleriyle zenginleştirilen bu portfolyolar, metinler, görseller, videolar ve animasyonlarla bireylerin sanatsal yetkinliklerini ifade etmelerini sağlar. Arnheim (1974), görsel algının sanat eğitimindeki önemini vurgulayarak, e-portfolyoların öğrencilerin hem teknik hem de kavramsal yeteneklerini geliştirmelerine

katkıda bulunduğunu ifade etmiştir. Bu bağlamda e-portfolyolar, bireylerin yaratıcılığını artıran ve estetik anlayışını geliştiren bir platform sunar (Arnheim, 1974).

Türkiye’de sanat eğitiminin tarihine baktığımızda, Mustafa Kemal Atatürk’ün sanata ve sanat eğitimine verdiği önem dikkat çekmektedir. Atatürk, sanatın toplumsal kalkınmadaki rolüne vurgu yaparak, eğitim sisteminde sanata özel bir yer ayrılmasını sağlamıştır (Kavcar, 1983). Özellikle 1924 yılında John Dewey’in hazırladığı raporda, sanat eğitimi için öğretmen yetiştirilmesi ve yetenekli bireylerin desteklenmesi gerektiği belirtilmiştir (Etiğe, 1991). Bu vizyon doğrultusunda, e-portfolyolar gibi dijital araçların sanat eğitimi süreçlerine entegrasyonu, modern eğitim anlayışının bir yansımasıdır.

E-portfolyolar, öğrencilerin sanatsal çalışmalarını sergilemelerine, öz-yansıtma yapmalarına ve güçlü yönlerini analiz etmelerine olanak tanır (F. L. Paulson & Paulson, 1991). Ayrıca, e-portfolyoların dijital doğası, öğrencilere çalışmalarını kolayca güncelleme ve farklı platformlarda paylaşma imkanı sunar (Nicholson, 2018). Özellikle sanat eğitimi alanında, öğrencilerin projelerini sergileyebilmesi ve geri bildirim alabilmesi, öğrenme sürecini daha etkili hale getirir (Reynolds, 2009).

E-portfolyoların bir diğer avantajı, sanat eğitimi sürecinde değerlendirme sistemine katkı sağlamasıdır. Öğretmenler, öğrencilerin e-portfolyolarında yer alan çalışmalarını inceleyerek onların sanatsal becerilerini daha objektif bir şekilde değerlendirebilirler (Arter & Spandel, 1992). Ayrıca, e-portfolyolar, öğrencilerin yaratıcı yönlerini keşfetmelerine ve geliştirmelerine olanak tanır (Barrett, 2000).

Sanat eğitimi, bireylerin yalnızca teknik becerilerini değil, aynı zamanda estetik ve eleştirel düşünme yeteneklerini de geliştirmeyi hedefler. E-portfolyolar, bu hedeflere ulaşmada önemli bir araçtır. Örneğin, öğrencilere öz-yansıtma bölümleri ekleme fırsatı sunarak, onların öğrenme süreçlerini daha bilinçli bir şekilde değerlendirmelerine olanak tanır (Reynolds, 2009). Aynı zamanda, çoklu ortam öğelerinin kullanımı, öğrencilerin sanatsal ifadelerini daha zengin ve çeşitli yollarla gerçekleştirmelerine olanak tanır (Barrett, 2000).

Ancak, e-portfolyoların sanat eğitiminde kullanımında bazı zorluklar da bulunmaktadır. Munro (2011), e-portfolyoların teknolojik altyapı gereksinimleri ve dijital okuryazarlık eksikliği gibi faktörlerin kullanıcılar için zorluklar yaratabileceğini belirtmiştir. Ayrıca, veri güvenliği ve gizlilik konuları da e-portfolyoların kullanımında dikkate alınması gereken önemli unsurlardır (Reynolds, 2009).

Sonuç olarak, e-portfolyolar sanat eğitimi süreçlerinde önemli bir yere sahiptir. Öğrencilere çalışmalarını sergileme, öz-yansıtma yapma ve geri bildirim alma fırsatı sunarak öğrenme süreçlerini destekler (Barrett, 2000). Ayrıca, dijital doğası sayesinde sanat eğitiminde yenilikçi yaklaşımların uygulanmasına olanak tanır. Sanat eğitimi, bireylerin estetik ve yaratıcı yönlerini geliştirmek için vazgeçilmez bir araçtır ve e-portfolyolar, bu süreci daha etkili hale getiren modern bir platform olarak öne çıkmaktadır (Kaya, 2018).

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analizine yönelik bilgiler sunulmuştur.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, karma yöntem (mixed-method) modeline dayanmaktadır. Karma yöntem, nitel ve nicel veri toplama araçlarının bir arada kullanılmasıyla, araştırma problemini daha geniş bir perspektifle ele almayı mümkün kılar (Creswell, 2013).

Araştırmanın nitel boyutunda, öğretim elemanlarının e-portfolio kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi tercih edilmiştir. Bu görüşmeler ile e-portfolioyunun avantajları, dezavantajları, öğrenci gelişimine katkıları ve karşılaşılan zorluklar gibi temalar üzerine odaklanılmış ve öğretim elemanlarının bu konudaki deneyim ve önerilerini derinlemesine anlaşılması hedeflenmiştir (Mamur & Özsoy, 2015).

Araştırmanın nicel boyutundaki veriler ise, görsel sanatlar eğitimi alanında üçüncü ve dördüncü sınıfta eğitim gören lisans öğrencilerine uygulanan anketlerle, e-portfolio kullanımının etkileri ve bu süreçte karşılaşılan zorluklar başlıkları altında incelenmiştir. Anket formu, Likert tipi ölçeklerden oluşmaktadır. Bu ölçeklerle e-portfolioyunun; öğrenciler tarafından kullanım sıklığı, faydaları, geri bildirim süreçleri ve kullanımı sırasında yaşanan sorunlarla ilgili deneyimlerini kapsamlı bir şekilde değerlendirilmesi amaçlanmıştır (Bolliger & Shepherd, 2010).

Karma yöntem, nitel ve nicel verilerin bir arada kullanılması sayesinde, e-portfolio kullanımının sanat eğitimi bağlamındaki rolünü daha kapsamlı ve derinlemesine inceleme

olanağı sunmuştur. Nitel veriler, öğretim elemanlarının profesyonel deneyimlerinden hareketle eğitsel süreçlerdeki uygulamaları anlamaya odaklanırken; nicel veriler, öğrencilerin bireysel deneyimlerini ve e-portfolyo sistemine yönelik genel algılarını ortaya koymuştur (Şanlı vd., 2023). Bu yaklaşım ile yapılan araştırmanın, görsel sanatlar eğitiminde e-portfolyo kullanımına ilişkin çok boyutlu bir bakış açısı sağlayacağı düşünülmektedir.

3.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubu Gazi Üniversitesi Gazi Eğitimi Fakültesi Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören üçüncü ve dördüncü sınıf lisans öğrencileri ve aynı anabilim dalında görev yapan öğretim elemanlarından oluşmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem, araştırma konusu ile doğrudan ilişkili ve konuya dair derinlemesine bilgi sağlayabilecek bireylerin seçilmesine olanak tanımıştır (Creswell, 2013).

Araştırmanın nitel boyutunda, görsel sanatlar eğitimi alanında çalışan 10 öğretim elemanı yer almaktadır. Bu öğretim elemanları, e-portfolyo kullanımına dair deneyimlerini, görüşlerini ve önerilerini paylaşmıştır. Katılımcılar, portfolyo uygulamalarına yönelik bilgi sahibi ve bu alanda deneyimli kişilerden oluşmaktadır. Öğretim elemanlarının görüşleri, yarı yapılandırılmış görüşme yöntemiyle toplanarak e-portfolyo uygulamalarının avantajları, dezavantajları ve eğitsel süreçlere katkıları üzerine derinlemesine bilgi elde edilmesini sağlamıştır.

Araştırmanın nicel verileri, üçüncü ve dördüncü sınıfta öğrenim gören lisans öğrencilerinden elde edilmiştir. Toplamda 100 öğrenciye uygulanan anket ile öğrencilerin e-portfolyo kullanım süreçlerine ilişkin deneyimleri, algıları ve karşılaştıkları zorlukların belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma grubunda yer alacak kişilerin belirlenmesinde katılımcıların e-portfolyo uygulamalarına aktif katılım göstermeleri ve gönüllü olarak araştırmaya katılmaları esas alınmıştır.

Belirlenen çalışma grubu, araştırmanın karma yöntem modeline uygun olarak, hem nitel hem de nicel verilerin toplanmasını ve analiz edilmesini desteklemiştir. Öğretim elemanlarının görüşleri ve öğrencilerin deneyimlerine dair verilerin, e-portfolyonun sanat eğitimi bağlamındaki etkilerinin bütüncül bir şekilde değerlendirilmesine olanak sağlayacağı düşünülmektedir.

3.3. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada veri toplama araçları, e-portfolio kullanımına yönelik ğretim elemanları ve öğrencilerin görüşlerini derinlemesine incelemek amacıyla tasarlanmıştır. Veri toplama süreci, kapsamlı bir literatür taraması ile başlamış; yerli ve uluslararası akademik kaynaklar incelenerek, doküman analizi yoluyla araştırmanın kavramsal erevesi oluşturulmuştur.

Araştırmada nitel veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılarak elde edilmiştir. Görüşme formu, ğretim elemanlarının e-portfolio kullanımına dair deneyimlerini, avantajlarını, dezavantajlarını, öğrencilerin gelişimine etkisini ve uygulamada karşılaşılan zorlukları tespit edecek biçimde tasarlanmıştır. Formların geçerliliği ve güvenilirliği, alanında uzman akademisyenlerin görüşleri doğrultusunda düzenlenmiş ve nihai hale getirilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi ile araştırma sorularının detaylı bir Şekilde ele alınıp ğretim elemanlarının bilgi ve deneyimlerini ortaya koymak amaçlanmıştır (Mamur & zsoy, 2015).

Araştırmada nicel veriler, üçüncü ve dördüncü sınıfta öğrenim gören lisans öğrencileri ile gerçekleştirilen anket ile elde edilmiştir. Bu anket aracılığıyla, öğrencilerin e-portfolio kullanımına ilişkin algılarının, deneyimlerinin ve bu süreçte karşılaştıkları zorlukların belirlenmesi hedeflemiştir. Anket, 5'li likert tipi ölçek formatında hazırlanmış ve "Kesinlikle Katılmıyorum", "Katılmıyorum", "Kararsızım", "Katılıyorum", "Kesinlikle Katılıyorum" yanıt seçeneklerini içermektedir. Öğrencilerin e-portfolio kullanım sıklığı, faydaları, sanatsal gelişime etkisi ve geri bildirim süreçlerine ilişkin sorular bu anketlerin temelini oluşturmuştur (Şanlı vd., 2023).

Bu veri toplama araçları aracılığıyla ğretim elemanlarının görüşleri ile öğrencilerin bireysel deneyimleri bir araya getirilmiştir. Böylece bu veri toplama araçların e-portfolio kullanımının sanat eğitimi bağlamındaki etkilerinin kapsamlı bir Şekilde analiz edilmesine olanak sağladığı düşünülmektedir. Neticede, araştırmada elde edilen veriler aracılığıyla e-portfolioyunun eğitimdeki yeri ve işlevselliği hakkında çok boyutlu bir değerlendirme sunulması hedeflemektedir.

3.4. Verilerin Toplanma Süreci

Bu araştırmada veriler, e-portfolio kullanımının görsel sanatlar eğitimine etkilerini değerlendirmek amacıyla nitel ve nicel yöntemlerle toplanmıştır. Nitel veri toplama

sürecinde, görsel sanatlar eğitimi alanında görev yapan 10 öğretim elemanı ile yarı yapılandırılmış birebir görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerde, öğretim elemanlarının e-portfolio deneyimlerini derinlemesine incelenmesi hedeflenmiştir. Katılımcılardan elde edilen veriler, ses kayıt cihazıyla kayıt altına alınarak verilerin kaybolma riski en aza indirilmiştir. Elde edilen veriler, içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Soruların anlaşılır olması ve doğru cevapların alınabilmesi için form, uzman görüşleri doğrultusunda düzenlenmiştir.

Araştırmanın nicel boyutundaki veriler ise, lisans düzeyinde üçüncü ve dördüncü sınıfta eğitim gören görsel sanatlar eğitimi öğrencilerinden oluşan 100 kişilik bir katılımcı grubu üzerinde uygulanan anket ile elde edilmiştir. Anket, öğrencilerin e-portfolio kullanımına yönelik algılarını ve süreçte karşılaştıkları zorlukları değerlendirmek için tasarlanmış ve Likert tipi ölçek formatında yapılandırılmıştır. Anket uygulamaları öncesinde güvenilirlik ve geçerlilik çalışmaları yapılmış, hazırlanan anket soruları alan uzmanlarınca ilgili konuda gerekli bilgiyi elde etmek ve dil bakımında incelenmiştir. Bunun sonucunda anket soruları çeşitli revizeler ile düzenlenmiştir. Elde edilen veriler ise IBM SPSS Statistics 27 yazılımıyla analiz edilmiştir.

Bu süreçte elde edilen veriler, araştırmanın problemine yönelik detaylı bir analiz yapılmasına olanak sağlamıştır.

3.5. Verilerin Analizi

Bu çalışmada verilerin analizi, nitel ve nicel olmak üzere iki temel yaklaşımı kapsamaktadır. Nitel veri analizi, yarı yapılandırılmış görüşme formlarından elde edilen veriler için içerik analizi yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Görüşme metinleri dikkatlice incelenmiş, katılımcıların yanıtlarından sıkça tekrar eden ifadeler ve temalar belirlenmiştir. Bu temalar etrafında oluşturulan kodlama sistemi, öğretim elemanlarının e-portfolio kullanımına dair görüşlerini yapılandırarak avantajlar, zorluklar ve öğrenci gelişimine katkıları gibi temel konuların ortaya çıkarılmasını sağlamıştır. Bu veriler, nitel analiz sürecinde katılımcıların görüşlerini derinlemesine anlamayı mümkün kılmıştır.

Nicel veri analizi ise, öğrencilerden elde edilen anket sonuçlarının istatistiksel değerlendirilmesine dayanmaktadır. E-portfolio kullanımının öğrencilerin, sanatsal gelişimine etkisini ve kullanım esnasında karşılaştıkları zorlukları belirlemek amacıyla öğrencilerin verdiği yanıtlar, Likert tipi ölçek üzerinden tespit edilmiştir.

Nitel ve nicel analizler bir arada ele alınarak, e-portfolyonun sanat eğitimine etkileri çok boyutlu bir şekilde değerlendirilmiştir. Nitel analizler, öğretim elemanlarının görüşlerini derinlemesine inceleyerek, e-portfolyonun eğitsel süreçlerdeki rolünü anlamaya yönelik detaylı bir bakış sunmuştur. Nicel analizler ise, öğrencilerin e-portfolyo kullanımına yönelik tutum ve algılarının ölçülebilir yönlerini ortaya koymuştur. Her iki analiz türü, araştırmanın bulgularını zenginleştiren ve daha geniş bir perspektiften değerlendirilmesini sağlayan bütüncül bir yaklaşım sunmuştur.

Bu analiz süreci sonucunda, e-portfolyo kullanımının öğrencilerin sanatsal üretim süreçlerine olan katkısı ve kullanım esnasında karşılaşılan zorluklar ortaya konulmuştur. Böylece, araştırma sorularına ilişkin kapsamlı ve anlamlı sonuçlar elde edilmiştir.

3.6. Güvenirlik ve Geçerlik

Araştırmanın güvenirlilik ve geçerlik açısından değerlendirilmesi, metodolojinin sağlamlığını ve elde edilen bulguların doğruluğunu güvence altına almak açısından büyük önem taşımaktadır.

3.6.1. Güvenirlilik

Güvenirlilik, araştırma sonuçlarının tutarlılığını ve tekrarlanabilirliğini ifade eder. Bu çalışmada güvenirliliği sağlamak için aşağıdaki adımlar atılmıştır:

Veri Toplama Araçlarının Standardizasyonu: Yarı yapılandırılmış görüşme formu ve öğrencilere uygulanan anket, araştırmanın ihtiyaçlarına uygun olacak biçimde geliştirilmiştir. Görüşme formu, e-portfolyo kullanımına ilişkin öğretim elemanlarının deneyimlerini ve önerilerini derinlemesine incelemeyi hedeflemiştir. Formların geçerliliği ve güvenirliliği, alanında uzman akademisyenlerin katkılarıyla sağlanmıştır. İlk olarak 30 soruluk bir havuz hazırlanmış ve alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda uygun bulunan 19 soru seçilerek son hale getirilmiştir. Anket ise Likert tipi ölçek formatında hazırlanmış ve pilot çalışma ile test edilerek güvenirlilik analizi yapılmıştır.

Veri Toplama Sürecinin Tutarlılığı: Veri toplama sürecinde, her katılımcıya aynı görüşme formu ve anket kullanılarak tutarlı bir yaklaşım benimsenmiştir. Görüşme sürecinde, tüm katılımcılara benzer bir ortam sağlanmış ve görüşmeler ses kaydı ile desteklenerek

verilerin eksiksiz toplanması sağlanmıştır. Anket uygulamalarında ise her öğrenciye eşit zaman ve koşullar tanınmıştır.

Kodlama ve Analiz Sürecinin Tutarlılığı: Nitel verilerin analizi sırasında, içerik analizi yöntemi kullanılmış ve temaların oluşturulmasında bağımsız bir ikinci kodlayıcıdan destek alınmıştır. Bu, temalar arasında tutarlılığın sağlanmasına ve kodlama sürecinde öznelliğin azaltılmasına yardımcı olmuştur.

3.6.2. Geçerlik

Geçerlik, araştırmanın gerçekten ölçmeyi amaçladığı şeyi ölçüp ölçmediğini ifade eder. Bu araştırmada geçerlik, aşağıdaki yollarla sağlanmıştır:

İç Geçerlik: Araştırma tasarımı, e-portfolio kullanımının görsel sanatlar eğitimi üzerindeki etkilerini derinlemesine anlamayı hedefleyecek şekilde yapılandırılmıştır. Görüşme soruları ve anket içerikleri, e-portfolioyunun avantajları, dezavantajları, öğrenci gelişimine katkıları ve kullanım sürecinde karşılaşılan zorluklar gibi temel temaları kapsayacak şekilde hazırlanmıştır. Veri toplama araçlarının oluşturulmasında uzman görüşlerinden faydalanılmış ve soruların doğrudan araştırmanın ana problemine yönelik olmasına dikkat gösterilmiştir.

Dış Geçerlik: Araştırma bulguları, görsel sanatlar eğitimi 3. ve 4. sınıf öğrencilerine ve e-portfolio kullanımına dair deneyimlere odaklanmaktadır. Bu nedenle, araştırmanın sonuçları, benzer eğitim seviyesine ve e-portfolio deneyimine sahip öğrenci gruplarına uygulanabilir bir nitelik taşımaktadır. Ancak, sonuçların farklı eğitim alanlarına veya diğer demografik gruplara genellenebilirliği sınırlı olabilir. Bununla birlikte, bulgular, sanat eğitiminde e-portfolioyunun kullanımına ilişkin önemli çıkarımlar ve yönlendirmeler sunmaktadır.

Kapsam Geçerliliği: Yarı yapılandırılmış görüşme formunun ve öğrenci anketinin kapsam geçerliliği, alan uzmanları tarafından detaylı bir şekilde incelenmiştir. Görüşme ve anket sorularının, araştırmanın hedeflediği konuları ve amaçları ne derece yansıttığını tespit etmek amacıyla alan uzmanları tarafından değerlendirmeler yapılmıştır. Uzmanların geri bildirimleri doğrultusunda, görüşme ve anket soruları düzenlenmiş ve e-portfolio kullanımının sanat eğitimi bağlamındaki etkilerini ölçmeye uygun hale getirilmiştir. Bu süreç, veri toplama araçlarının araştırmanın amacını ve kapsamını tam anlamıyla

yansıtmasını sağlamış ve kapsam geçerliliğini güçlendirmiştir. Bu adımlar sayesinde, araştırmanın geçerliliği sağlanarak bulguların doğruluğu ve güvenilirliği artırılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde, araştırmanın genel amaçları ve alt amaçları doğrultusunda elde edilen bulgular ve bu bulgulardan hareketle yapılan yorumlar sunulmaktadır. Araştırmanın temel amacı çerçevesinde, yarı yapılandırılmış görüşme formu ve anketlerden elde edilen bulgular içerik ve istatistiksel analiz yöntemleri kullanılarak değerlendirilmiş ve belirlenen alt amaçlarla ilişkilendirilmiştir.

Araştırmada öğretim elemanları, katılımcı olarak U1, U2, U3, U4, U5, U6, U7, U8, U9 ve U10 kodlarıyla; öğrenciler ise K1, K2, K3 ... K100 şeklinde ifade edilmiştir. Bulgular, nitel ve nicel verilerden elde edilen sonuçlarla alt amaçlar çerçevesinde sunulmuştur.

4.1. Genel Amaca Yönelik Elde Edilen Bulgular

Araştırmada, e-portfolyo kullanımının görsel sanatlar eğitime katkıları, kullanım sürecindeki avantaj ve zorluklar, geri bildirim süreçlerine etkisi ve gelecekteki potansiyel uygulamaları çok boyutlu bir şekilde ele alınmıştır. Bulgular, öğretim elemanları ve öğrencilerin e-portfolyo kullanımına ilişkin deneyimlerini, bu süreçte yaşadıkları sorunları ve kullanımın sanatsal gelişime olan etkilerini kapsamlı bir şekilde ortaya koymaktadır. Elde edilen nitel ve nicel veriler, araştırma problemini farklı boyutlarıyla ele alarak, sanat eğitiminde e-portfolyo uygulamalarının önemine ilişkin önemli sonuçlar tespit edilmiştir.

Bu çalışmada 100 katılımcıya; 5 sorudan oluşan demografik bilgiler ve 5'li likert tipinde 18 ifadeden oluşan E-portfolyo kullanımı ile ilgili görüşleri anlamak için oluşturulan ölçek uygulanmıştır. Bu kapsamda elde edilen veriler IBM SPSS Statistics 27 paket programı aracılığıyla analiz edilmiştir.

Analiz sürecinde ilk olarak tanımlayıcı istatistikler incelenmiş, daha sonra ölçeğe verilen cevapların güvenilirlik analizleri yapılarak verilerin analizler için uygun olup olmadığına bakılmış, normallik testleri yapılarak kullanılacak yöntemlerin parametrik olmayan testler olması gerektiğine karar verilmiş ve ilişkisel analizler kapsamında da fark testleri yapılmıştır.

Tüm analizlerde istatistiki olarak anlamlılık (p) değeri 0,05 olarak alınmıştır. p değerinin 0,05'den küçük olduğu analiz bulgularında istatistiki bir anlamlılık olduğu, aksi durumda istatistiki olarak anlamlılık olmadığı kabul edilmiştir.

4.1.1. Tanımlayıcı Bulgular

Katılımcıların sosyodemografik bilgilerinin tanımlayıcı bulguları Tablo 1'de olduğu gibidir.

Tablo 1

Sosyodemografik Bilgilerin Tanımlayıcı Bulguları

Demografik Bilgiler	Kategoriler	Sayı (n)	Oran (%)
Cinsiyet	Erkek	30	30
	Kadın	70	70
Sınıf	3	45	45
	4	55	55
Ana Sanat Dalı	Grafik	51	51
	Heykel	10	10
	Resim	39	39
Eğitim Yılı	3 Yıl	29	29
	4 Yıl ve Üzeri	71	71

Tablo 1'e göre, katılımcıların %30'u (30) erkek, %70'i (70) kadındır. Katılımcıların %45'i (45) 3. sınıfta, %55'i (55) ise 4. sınıfta öğrenim görmektedir. Ana sanat dalı bakımından, katılımcıların %51'i (51) Grafik, %39'u (39) Resim, %10'u (10) Heykel bölümünde yer almaktadır. Katılımcıların %29'u (29) 3 yıldır, %71'i (71) ise 4 yıl ve üzeri süredir eğitim almaktadır.

4.1.2. Güvenirlilik Analizi

Ölçeğin genelinin güvenirlilik testi bulguları Tablo 2’de olduğu gibidir.

Tablo 2

Güvenirlilik Bulguları

Ölçek ve Boyutları	Cronbach’s Alpha (α)
<i>E-portfolyo Kullanımı ile İlgili İfadeler</i>	0,984

Tablo 2’ye göre, güvenirlilik düzeyini gösteren Cronbach’s Alpha (α) değerleri incelendiğinde; E-portfolyo Kullanımı ile İlgili ifadelerin genel güvenirlilik değerinin mükemmel düzeyde (≥ 0.9) olduğu görülmektedir.

4.1.3. Normallik Testi

Ölçeklere verilen cevapların normal dağılıp dağılmadığının belirlenmesi için Normallik Testi yapılmış ve elde edilen bulgular Tablo 3’te belirtilmiştir.

Tablo 3

Normallik Testi Bulguları

Ölçek ve Boyutları	Kolmogorov-Smirnov	Shapiro Wilk	Çarpıklık (Skewness)	Basıklık (Kurtosis)
	p	p		
E-portfolyo Kullanımı ile İlgili İfadelerin Ortalama Puanları	0,000	0,000	-1,649	2,023

Yapılan normallik analizlerine göre, Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk test sonuçlarına göre, E-portfolyo Kullanımı ile İlgili İfadelerin Genelinin p değeri 0,000 olarak bulunmuş ve normal dağılım göstermediği görülmüştür. Çarpıklık (skewness) değeri -1,649 ve basıklık (kurtosis) değeri 2,023’tür. Tabachnick ve Fidell (2013)’e göre, çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1,50 ile +1,50 arasında olması durumunda dağılımın normal kabul edilebileceği belirtilmektedir.

4.1.4. Analizler

Katılımcıların E-portfolyo kullanımı ile ilgili görüşlerini belirlemek amacıyla, öncelikle ifadelere verilen cevapların frekans ve yüzde değerleri incelendikten sonra E-portfolyo Kullanımı ile İlgili İfadelerin Ortalama Puanları ile demografik bilgileri arasındaki ilişkiyi

incelemek için Mann-Whitney U testi ve Kruskal-Wallis testi uygulanmış ve farklı demografik özelliklere sahip katılımcılar arasında anlamlı farklar test edilmiştir.

4.2. Birinci Alt Amaca Yönelik Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

4.2.1. Katılımcıların E-portfolio Kullanımı ile İlgili İfadelere Verdikleri Cevaplar

Katılımcıların E-portfolio Kullanımı hakkındaki görüşlerini göstermek için incelenen sıklık ve yüzde değerleri Tablo 4’de olduğu gibidir.

Tablo 4

Katılımcıların E-Portfolio Kullanımı Hakkındaki Görüşlerini Göstermek İçin İncelenen Sıklık ve Yüzde Değerleri

		Sıklık	Yüzde (%)
Görsel sanatlar eğitimi sürecinde e-portfolio kullanımı öğrenme sürecimi olumlu etkiliyor.	Kesinlikle Katılmıyorum	9	9,0
	Kısmen Katılmıyorum	7	7,0
	Nötr	8	8,0
	Kısmen Katılıyorum	29	29,0
	Kesinlikle Katılıyorum	47	47,0
E-portfolio kullanımı, öğrenme deneyimimi zenginleştirdi.	Kesinlikle Katılmıyorum	7	7,0
	Kısmen Katılmıyorum	6	6,0
	Nötr	12	12,0
	Kısmen Katılıyorum	29	29,0
	Kesinlikle Katılıyorum	46	46,0
E-portfolio oluşturmak, kişisel gelişimime katkı sağladı.	Kesinlikle Katılmıyorum	8	8,0
	Kısmen Katılmıyorum	3	3,0
	Nötr	11	11,0
	Kısmen Katılıyorum	27	27,0
	Kesinlikle Katılıyorum	51	51,0
E-portfolio kariyer planlamamı desteklemede etkili bir araçtır.	Kesinlikle Katılmıyorum	5	5,0
	Kısmen Katılmıyorum	8	8,0
	Nötr	4	4,0
	Kısmen Katılıyorum	29	29,0
	Kesinlikle Katılıyorum	54	54,0
E-portfolio öğrenme hedeflerimi belirleme ve takip etme konusunda yardımcı oldu.	Kesinlikle Katılmıyorum	6	6,0
	Kısmen Katılmıyorum	4	4,0
	Nötr	11	11,0
	Kısmen Katılıyorum	34	34,0
	Kesinlikle Katılıyorum	45	45,0
E-portfolio oluştururken içeriklerimi düzenleme ve görselleştirme konusunda kendimi rahat hissediyorum.	Kesinlikle Katılmıyorum	7	7,0
	Kısmen Katılmıyorum	8	8,0
	Nötr	16	16,0
	Kısmen Katılıyorum	25	25,0
	Kesinlikle Katılıyorum	44	44,0
E-portfolio özgeçmiş oluşturma sürecimi kolaylaştırıyor.	Kesinlikle Katılmıyorum	11	11,0
	Kısmen Katılmıyorum	4	4,0
	Nötr	12	12,0
	Kısmen Katılıyorum	27	27,0
	Kesinlikle Katılıyorum	46	46,0
E-portfolio oluştururken geri bildirim almak ve vermek benim için kolay.	Kesinlikle Katılmıyorum	7	7,0
	Kısmen Katılmıyorum	6	6,0

	Nötr	10	10,0
	Kısmen Katılıyorum	34	34,0
	Kesinlikle Katılıyorum	43	43,0
	Kesinlikle Katılmıyorum	9	9,0
	Kısmen Katılmıyorum	4	4,0
E-portfolyo kullanımı, diğer öğrencilerle iş birliği yapma ve bilgi paylaşma konusunda faydalıdır.	Nötr	8	8,0
	Kısmen Katılıyorum	32	32,0
	Kesinlikle Katılıyorum	47	47,0
	Kesinlikle Katılmıyorum	6	6,0
	Kısmen Katılmıyorum	5	5,0
E-portfolyo akademik başarılarımı daha iyi vurgulama imkanı sağlar.	Nötr	11	11,0
	Kısmen Katılıyorum	23	23,0
	Kesinlikle Katılıyorum	55	55,0
	Kesinlikle Katılmıyorum	8	8,0
	Kısmen Katılmıyorum	7	7,0
E-portfolyo oluşturmak, öğrenme süreçlerimdeki gelişimimi fark etmeme yardımcı olur.	Nötr	10	10,0
	Kısmen Katılıyorum	29	29,0
	Kesinlikle Katılıyorum	46	46,0
	Kesinlikle Katılmıyorum	11	11,0
	Kısmen Katılmıyorum	2	2,0
E-portfolyo kullanımı, sanatsal yeteneklerimi daha etkili bir şekilde sergilememe yardımcı oluyor.	Nötr	6	6,0
	Kısmen Katılıyorum	33	33,0
	Kesinlikle Katılıyorum	48	48,0
	Kesinlikle Katılmıyorum	8	8,0
	Kısmen Katılmıyorum	5	5,0
E-portfolyo oluşturmak, kendi sanatsal gelişimimi daha iyi anlamama yardımcı oluyor.	Nötr	7	7,0
	Kısmen Katılıyorum	33	33,0
	Kesinlikle Katılıyorum	47	47,0
	Kesinlikle Katılmıyorum	6	6,0
	Kısmen Katılmıyorum	5	5,0
E-portfolyo sanatsal ifademdeki güçlü ve zayıf yönlerimi daha iyi belirlememe olanak tanıyor.	Nötr	8	8,0
	Kısmen Katılıyorum	38	38,0
	Kesinlikle Katılıyorum	43	43,0
	Kesinlikle Katılmıyorum	8	8,0
	Kısmen Katılmıyorum	4	4,0
E-portfolyo sanatsal eserlerimi düzenleme ve sunma konusunda daha güvenli hissetmeme yardımcı oluyor.	Nötr	11	11,0
	Kısmen Katılıyorum	38	38,0
	Kesinlikle Katılıyorum	39	39,0
	Kesinlikle Katılmıyorum	8	8,0
	Kısmen Katılmıyorum	6	6,0
E-portfolyo kullanımı, sanatsal projeleri planlama ve organize etme konusunda benim için daha etkili bir yol sunar.	Nötr	7	7,0
	Kısmen Katılıyorum	35	35,0
	Kesinlikle Katılıyorum	44	44,0
	Kesinlikle Katılmıyorum	6	6,0
	Kısmen Katılmıyorum	5	5,0
E-portfolyo oluşturma sürecinde, eserleri seçerken estetik ve görsel uyum gibi unsurları dikkate alırım.	Nötr	8	8,0
	Kısmen Katılıyorum	34	34,0
	Kesinlikle Katılıyorum	47	47,0
	Kesinlikle Katılmıyorum	7	7,0
	Kısmen Katılmıyorum	5	5,0
E-portfolyo oluşturmak, sanatsal hedeflerimi belirleme ve bu hedeflere ulaşma konusunda motivasyon sağlar.	Nötr	9	9,0
	Kısmen Katılıyorum	33	33,0
	Kesinlikle Katılıyorum	46	46,0
	Kesinlikle Katılmıyorum	6	6,0
	Kısmen Katılmıyorum	5	5,0
E-portfolyo sanatsal eserlerimin evrimini takip etme ve bu süreçteki öğrenmelerimi vurgulama konusunda yardımcı olur.	Nötr	8	8,0
	Kısmen Katılıyorum	32	32,0
	Kesinlikle Katılıyorum	49	49,0

Tablo 4'e göre, bütün ifadeler için kısmen katılıyorum ve kesinlikle katılıyorum cevabını veren katılımcıların sayısı kısmen katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum cevabını veren katılımcılardan daha yüksektir.

“E-portfolyo akademik başarılarımı daha iyi vurgulama imkanı sağlar.” İfadesi katılımcıların en fazla kesinlikle katılıyorum cevabı verdikleri ifadedir. Katılımcıların %55,0'ı (55 kişi) kesinlikle katılıyorum ve %23,0'ı (23 kişi) kısmen katılıyorum şeklinde görüş bildirmiştir. Nötr yanıt veren katılımcıların oranı %11,0 (11 kişi) iken, kesinlikle katılmıyorum diyenlerin oranı %6,0 (6 kişi) ve kısmen katılmıyorum diyenlerin oranı %5,0 (5 kişi) olarak belirlenmiştir.

Katılımcıların çoğunluğu E-portfolyo kullanımı ile ilgili olumlu yönde görüşler bildirmiştir.

4.2.2. E-portfolyo Kullanımı ile İlgili İfadelerin Ortalama Puanlarının Demografik Bilgiler ile ilişkisi

E-portfolyo Kullanımı ile İlgili ifadelerinin ortalama puanları normal dağılım göstermemesi sebebiyle demografik bilgilere göre oluşturulmuş gruplar arasındaki farklılığı test etmek için Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis testi kullanılmıştır.

4.3. İkinci Alt Amaca Yönelik Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

4.3.1. Cinsiyet, Sınıf ve Eğitim Yılı ile E-portfolyo Kullanımı ile İlgili İfadelerin Ortalama Puanları Arasındaki İlişki

Cinsiyet, Sınıf ve Eğitim Yılı ile ölçeğin geneli ilişkisinin görülebilmesi için yapılan Mann Whitney U Testi bulguları Tablo 5'de olduğu gibidir.

Tablo 5

Cinsiyet, Sınıf ve Eğitim Yılı Değişkeni ile Ölçek ve Boyutlarının Karşılaştırılması

	Ölçek ve Boyutları	Kategoriler	n	$\bar{x}$	p
Mann Whitney U Testi	Cinsiyet	Erkek	30	42,73	0,079
		Kadın	70	53,83	
	Sınıf	3	45	47,60	0,364
		4	55	52,87	
	Eğitim Yılı	3 Yıl	29	40,71	0,030
		4 Yıl ve Üzeri	71	54,50	

Tablo 5'e göre, katılımcıların cinsiyeti ve sınıf seviyeleri açısından E-portfolio Kullanımı ile İlgili İfadelerin Ortalama Puanları arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmamıştır ($p>0,05$). Katılımcıların eğitim yılları ise E-portfolio Kullanımı ile İlgili İfadelerin Ortalama Puanları bakımından anlamlı bir farklılığa sahiptir ($p<0,05$). 4 yıl ve üzerinde öğrenim süresine sahip katılımcılar daha yüksek E-portfolio kullanımı ile İlgili ifadelerinde ortalama puanlara sahiptir.

4.4. Üçüncü Alt Amaca Yönelik Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

4.4.1. Ana Sanat Dalı ile E-portfolio Kullanımı ile İlgili İfadelerin Ortalama Puanları Arasındaki İlişki

Katılımcıların ana sanat dalı ile ölçeğin geneli ilişkisinin görülebilmesi için yapılan Kruskal Wallis Testi bulguları Tablo 6'da olduğu gibidir.

Tablo 6

Ana Sanat Dalı Değişkeni ile Ölçek ve Boyutlarının Karşılaştırılması

Kategoriler	n	$\bar{x}$	p
Grafik	51	50,28	0,476
Heykel	10	40,80	
Resim	39	53,27	

Tablo 6 ya göre, katılımcıların ana sanat dalı ile E-portfolio Kullanımı ile İlgili İfadelerin Ortalama Puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$).

4.5. Dördüncü Alt Amaca Yönelik Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

4.5.1. Yarı Yapılandırılmış Görüşmede 1. Soruya İlişkin Bulgular

Tablo 7

E-Portfolyo Kullanımının Sanat Eğitiminde Değerlendirilmesi

Kategoriler	Kod	f	Örnek İfade
E-Portfolyo Kullanımının Avantajları (n=9)	Öz Değerlendirme	5	"E-portfolyo öğrencilerin eksik yönlerini fark etmelerini sağlıyor." (U1)
	Geri Bildirim	4	"E-portfolyo, öğrencilere hızlı geri bildirim sağlamak için etkili bir araç." (U3)
Sanatsal Gelişim (n=5)	Disiplinli Çalışma	3	"E-portfolyo, öğrencilerin çalışmalarını daha düzenli hale getirdi." (U2)
	İfade Özgürlüğü	2	"Öğrencilerin dijital becerilerindeki eksiklikler süreci zorlaştırıyor." (U5)
Zorluklar (n=9)	Teknolojik Eksikler	6	"Öğrencilerin dijital becerilerindeki eksiklikler süreci zorlaştırıyor." (U5)
	Adaptasyon Sorunları	3	"E-portfolyo kullanmaya alışmak zaman aldı." (U7)

Tablo 7, öğretim elemanlarının e-portfolyo kullanımının avantaj ve zorluklara dair görüşlerini kapsamaktadır. Elde edilen verilere göre öğretim elemanları, e-portfolyoların öğrencilerin öz değerlendirme becerilerinin gelişimine katkı sağladığı ve sanatsal gelişimlerini daha iyi takip etmelerine imkân sunduğunu belirtmişlerdir. Bununla birlikte, dijital becerilerdeki eksikliklerin ve teknolojik altyapı sorunlarının e-portfolyo kullanım sürecini olumsuz etkilediğini ifade etmişlerdir.

4.5.2. Yarı Yapılandırılmış Görüşmede 2. Soruya İlişkin Bulgular

Tablo 8

E-Portfolyoları Derslerinizde Hangi Amaçla Kullanıyorsunuz?

Kategoriler	Kod	f	Örnek İfade
E-Portfolyo Kullanımının Gerekliliği (n=10)	Kapsayıcılık	6	"E-portfolyo sadece grafik değil, seramik ve resim gibi alanlarda da gerekli." (U2)
	Eğitimle Uyum	4	"Eğitimde dijital teknolojilerle uyumlu hale gelmeli." (U4)
Teknolojik Destek	Yapay Zeka Entegrasyonu	3	"Yapay zeka destekli portfolyolar daha işlevsel olabilir." (U6)
Öğrenci Gelişimi (n=9)	İş Başvurularına Katkı	5	"E-portfolyolar, iş başvurularında etkili bir araç haline geliyor." (U5)
	Dijital Okuryazarlık	4	"E-portfolyo hazırlarken dijital beceriler kazanılıyor." (U7)

Tablo 8'e göre bulgular, e-portfolyonun eğitim süreçlerindeki gerekliliği ve katkıları üzerinde yoğunlaşmaktadır. Katılımcılar, e-portfolyonun yalnızca görsel sanatlar değil, farklı sanat dallarında da uygulanabilir olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca, teknolojik gelişmelere uyumun bu süreçte bir gereklilik olduğunu ifade etmişlerdir.

4.5.3. Yarı Yapılandırılmış Görüşmede 3. Soruya İlişkin Bulgular

Tablo 9

E-Portfolyo Kullanımının Öğrenci Öğrenmesi ve Gelişimi Üzerindeki Etkilerini Nasıl Görüyorsunuz?

Kategoriler	Kod	f	Örnek İfade
Eğitim Sürecine Katkıları (n=10)	Öğrenci Gelişimi	6	"Öğrenciler e-portfolyo sayesinde gelişimlerini izleyebiliyor." (U3)
	Daha İyi Sanatsal Üretim	4	"E-portfolyolar öğrencilerin sanatsal üretimlerini daha nitelikli hale getiriyor." (U5)
Teknolojik Uygulamalar	İnteraktif Çalışmalar	3	"E-portfolyoda video ve dijital içeriklerle interaktif çalışmalar yapılabilir." (U7)
Zorluklar	Alışma Süreci	2	"E-portfolyoya alışmak başta zor gelse de süreçte faydalı olduğunu fark ettim." (U8)

Tablo 9'da bulgular, e-portfolyonun öğrencilerin gelişimlerini takip etme ve sanatsal üretim süreçlerini destekleme konusundaki etkisini yansıtmaktadır. Katılımcılar, e-portfolyonun interaktif çalışmalar için bir alan sunduğunu ve sanatsal üretimin niteliğini artırdığını belirtmiştir. Ancak, araştırmacılar e-portfolyo kullanımına alışma sürecinde kullanıcıları çeşitli zorluklar yaşadığını belirtmişlerdir.

4.5.4. Yarı Yapılandırılmış Görüşmede 4. Soruya İlişkin Bulgular

Tablo 10

Öğrencilerin E-Portfolyoları Kullanma Biçimleri ve Bu Kullanımın Onların Sanat Eserleri Üzerindeki Etkisi Hakkında Ne Düşünüyorsunuz?

Kategoriler	Kod	f	Örnek İfade
E-Portfolyo ve Gelişim Takibi	Kişisel Gelişim Takibi	5	"E-portfolyolar, öğrencilerin kendi gelişimlerini gözlemlemelerine olanak tanır." (U4)
Sanatsal Sunum ve Kataloglama (n=7)	Künye ve Teknik Bilgi Kullanımı	4	"Eserlerin künye bilgilerini portfolyo doğru bir şekilde göstermek çok önemli." (U6)
	Görsel Düzenleme	3	"E-Portfolyoda kullanılan görsellerin düzeni, öğrencilerin sanatsal anlatımını etkiliyor." (U2)
Görsel ve Teknolojik Araçlar (n=5)	Dijital Sunum Araçları	3	"Instagram ve diğer sosyal medya platformları, öğrencilerin eserlerini tanıtması için faydalı araçlar." (U3)
	İnteraktif Kullanım	2	"E-Portfolyolar interaktif öğeler kullanmak, öğrencilere yenilikçi bir alan sunuyor." (U7)
Farklı Alanlara Uyarlanabilirlik	Tüm Sanat Alanlarında Kullanım	2	"E-portfolyolar, sadece resim değil seramik ve heykel gibi alanlarda da etkili olabilir." (U5)

Tablo 10'da bulgular, e-portfolyoların öğrencilerin sanatsal sunumlarını düzenleme ve kataloglama süreçlerine olan katkılarını ortaya koymaktadır. Görsel düzenleme ve künye bilgileri gibi teknik detayların e-portfolyo hazırlamada kritik bir rolü olduğu belirtilmiştir. Ayrıca, e-portfolyonun öğrencilerin eserlerini dijital platformlarda tanıtım sürecine olumlu yönde katkı sağladığı belirtilmiştir.

4.5.5. Yarı Yapılandırılmış Görüşmede 5. Soruya İlişkin Bulgular

Tablo 11

E-Portfolyo Kullanımı İçin Gerekli Teknoloji Becerilerini Nasıl Kazandınız ve Öğrencilere Bu Becerileri Nasıl Aktarıyorsunuz?

Kategoriler	Kod	f	Örnek İfade
Teknolojik Beceriler	Program Kullanımı	4	"Photoshop ve Illustrator gibi programları öğrenerek kendimi geliştirdim." (U3)
E-Portfolyo Hazırlama Süreci	Estetik Kaygılar	3	"Portfolyoların etkileyici bir sunum olması, ilk bakışta ilgi çekici olması çok önemli." (U5)
Zorluklar ve Çözümler	Uygulamalı Öğrenme	5	"Öğrencilere, portfolyolar estetik kaygılarını geliştirmeleri için örnekler gösteriyoruz." (U7)
Dijital Arşivleme	Künye Bilgileri	3	"Eserlerin künye bilgileri olmadan sunum eksik kalır." (U9)

Tablo 11'de bulgular, e-portfolyo hazırlama sürecinde öğretim elemanlarının karşılaştığı estetik kaygılar ve dijital beceri geliştirme süreçlerini kapsamaktadır. Katılımcılar,

portfolyo sunumlarının etkileyici olmasının önemli olduğunu dile getirmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin e-portfolyo hazırlama sürecinde çeşitli teknolojik beceriler kazandıklarını belirtmişlerdir.

4.5.6. Yarı Yapılandırılmış Görüşmede 6. Soruya İlişkin Bulgular

Tablo 12

E-Portfolyo Kullanımında Karşılaştığınız Zorluklar Nelerdir?

Kategoriler	Kod	f	Örnek İfade
Teknolojik Beceriler ve Altyapı	Yeni Yazılımlara Uyum	4	"Her geçen gün yeni güncellemeler ve arayüzler ekleniyor, bu da süreci zorlaştırıyor." (U4)
Maddi ve Teknik Engeller	Ücretli Araçların Erişimi	3	"Ücretli e-portfolyo araçları, öğrenciler için maddi sıkıntı yaratabiliyor." (U6)
Eğitim Sürecindeki Zorluklar	Uygulamalı Öğretim	2	"Uygulamalı olarak dijital araçları öğretmek zaman alıyor." (U5)

Tablo 12’de bulgular, e-porfolyo kullanımı sürecinde öğrencilerin teknolojik becerilerindeki eksikliklerin ve maddi engellerinin sebep olduğu zorlukları yansıtmaktadır. Öğretim elemanları, öğrencilerin dijital araçlara adaptasyonunun zaman aldığını belirtmiştir. Öte yandan öğretim elemanları, e-portfolyo araçlarının maddi olarak erişilebilir olma durumlarını eleştirmişlerdir.

4.5.7. Yarı Yapılandırılmış Görüşmede 7. Soruya İlişkin Bulgular

Tablo 13

Öğrencilerin E-Portfolyolarına Verdiğiniz Geri Bildirimlerin Öğrenci Çalışmalarına Etkisi Nedir?

Kategoriler	Kod	f	Örnek İfade
E-Portfolyo ile Geri Bildirim (n=8)	Hızlı ve Etkili Geri Bildirim	5	"E-portfolyo üzerinden anlık geri bildirim sağlamak öğrencilerin gelişimini hızlandırıyor." (U2)
	Düzeltilme ve Revizyon	3	"Öğrenciler, hatalarını fark edip portfolyoları daha iyi hale getiriyor." (U4)
Sanatsal Sunum ve Düzen	Sunumların Akıcılığı	4	"Portfolyo düzeni, dersin akışını düzenli ve etkili hale getiriyor." (U6)
Öğrenci Katılımı ve Motivasyonu	Olumlu Duygusal Etkiler	3	"E-portfolyo hazırlamak öğrencilerin kendilerini daha mutlu hissetmelerini sağlıyor." (U8)

Tablo 13'te bulgular, e-portfolio üzerinden sağlanan geri bildirimlerin öğrencilerin gelişim süreçlerine olan etkisini göstermektedir. Katılımcılar, e-portfolioların ders akışını düzenli hale getirdiğini ve öğrencilerin motivasyonunu artırdığını belirtmiştir.

4.5.8. Yarı Yapılandırılmış Görüşmede 8. Soruya İlişkin Bulgular

Tablo 14

E-Portfolyoların Öğrenci Katılımı ve Etkileşimi Üzerine Rolünü Nasıl Değerlendiriyorsunuz?

Kategoriler	Kod	f	Örnek İfade
E-Portfolio ve Öğrenci Katılımı (n=9)	İletişim ve Etkileşim	5	Öğrenciler, e-portfoliolarını sosyal medya platformlarında paylaşarak geniş bir çevreye ulaşabiliyor." (U3)
	Öğrenci Katılım Artışı	4	"E-portfolio hazırlamak, öğrencilerin süreç içerisinde daha motive olmasını sağlıyor." (U5)
Teknolojik Araçların Rolü	Yapay Zeka Kullanımı	3	"Yapay zeka ile portföylerin analizi daha kolay yapılabilir." (U6)
Sanatsal Gelişim	İnteraktif Sunum	3	"E-portfoliolar, öğrencilere daha yenilikçi sunum teknikleri kazandırıyor." (U8)

Tablo 14'te bulgular, e-portfolioyunun öğrenci katılımını ve etkileşimini artırma üzerindeki etkisini ortaya koymaktadır. Öğretim elemanları, e-portfolioyunun interaktif kullanımının öğrencilerin sanatsal gelişimine katkı sağladığını vurgulamıştır. Bunun yanında, sosyal medya gibi dijital araçların e-portfolio kullanımının yaygınlaşmasına katkı sağladığını ifade etmişlerdir.

4.5.9. Yarı Yapılandırılmış Görüşmede 9. Soruya İlişkin Bulgular

Tablo 15

E-Portfolio Kullanımını Gelecekte Nasıl Geliştirmeyi Düşünüyorsunuz?

Kategoriler	Kod	f	Örnek İfade
E-Portfolio ile Etkileşim (n=10)	İş Birliği ve Geri Bildirim	6	"E-portfoliolar, öğrenci katılımını artırarak iş birliği içinde çalışmayı teşvik ediyor." (U3)
	Akran Değerlendirmesi	4	"Öğrenciler, birbirlerinin çalışmalarını inceleyip geri bildirim sağlayabiliyor." (U5)
Teknolojik Kullanım	Kolay Erişim ve Depolama	3	"Dijital portfolyoların hızlı erişilebilir olması büyük bir avantaj sağlıyor." (U6)
Sanatsal Sunum ve Arşivleme	Süreklilik ve Kataloqlama	3	"E-portfoliolar, eserlerin kronolojik gelişimini göstermek için etkili bir araçtır." (U8)

Tablo 15’de bulgular, e-portfolyonun öğrenci iş birliğini ve geri bildirim süreçlerini destekleyen yapısını göstermektedir. Katılımcılar, dijital portföylerin eserlerin kronolojik gelişimini gösterme ve arşivleme süreçlerinde etkili bir araç olduğunu belirtmiştir.

4.5.10. Yarı Yapılandırılmış Görüşmede 10. Soruya İlişkin Bulgular

Tablo 16

Diğer Öğretim Elemanlarına E-Portfolyo Kullanımı Hakkında Hangi Önerilerde Bulunursunuz?

Kategoriler	Kod	f	Örnek İfadeler
Gelecek Teknolojileri ve Yenilikler (n=7)	Yapay Zeka Kullanımı	4	"E-portfolyoların yapay zeka destekli analizlerle daha kullanışlı hale geleceğini düşünüyorum." (U2)
	Teknolojik Gelişim	3	"Gelecekte, portfolyoların 3D sunum teknikleriyle daha etkileyici olması sağlanabilir." (U5)
Profesyonel Kullanım ve Tanıtım	Akademik ve İş Başvuruları	5	"E-portfolyolar, akademik ve iş başvurularında etkili bir tanıtım aracı olarak kullanılabilir." (U6)
Sosyal Medya ve Yaygınlaşma	Dijital Platformlarda Kullanım	3	"Sosyal medya, e-portfolyoların geniş kitlelere ulaşmasını kolaylaştırıyor." (U8)

Tablo 16’da bulgular, e-portfolyoların gelecekte yapay zeka ve diğer teknolojik yeniliklerle nasıl geliştirilebileceğine odaklanmıştır. Katılımcılar, e-portfolyoların iş başvuruları ve akademik tanıtım süreçlerinde önemli bir araç olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca katılımcılar, dijital platformların e-portfolyo kullanımının yaygınlaşmasında etkili olduğunu ifade etmişlerdir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde, çalışmadan elde edilen bulguların sonuçları araştırmanın alt amaçları ile ilişkilendirilerek sunulmuştur. Araştırma kapsamında ortaya çıkan veriler doğrultusunda e-portfolio kullanımının görsel sanatlar eğitimine etkileri, avantajları, karşılaşılan zorluklar ve gelecekteki potansiyel uygulamaları çok boyutlu bir şekilde değerlendirilmiştir. Ayrıca, araştırmanın sonuçlarından hareketle, uygulamaya ve gelecekte yapılacak araştırmalara yönelik önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç

Bu araştırmada, e-portfolio kullanım alanlarına yönelik büyüklükler. Araştırma sonuçları, e-portfolyoları sanatsal üretimlerini düzenleme, öz değerlendirme yapma ve geri süreçlerini daha etkili hale getirme açısından faydalı buluşmalarını ortaya çıkarıyor. E-portfolioların, gelişim süreçlerini izlemelerine ve kendi laboratuvar analizleri yaparak eksik kaydetmelerine olanak sağlayan özellikler tespit edilmiştir. Bununla birlikte, altyapı, teknolojik altyapı eksiklikleri ve dijital beceri yetersizliklerinin e-portfolio kullanımında karşılaşıldıkları ve önemli zorluklar ortaya çıkıyor.

5.1.1. Birinci Alt Amaca Yönelik Sonuçlar

“Öğrencilerin E-Portfolio Kullanımına Yönelik Görüşleri” sorusuyla elde edilen sonuçlar, süreç sonunda birinci alt amaca ulaşılmasını sağlamıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplardan şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Araştırmanın sonuçları, genel olarak e-portfolio kullanımında olumlu bir performans sergiledikleri görülmüştür. Öğrenciler, e-portfolioların sistematik geliştirmeyi sağladığını,

öz değerlendirme yapma ve geri bildirim açısından faydalı olduğunu ifade etmişlerdir. Bununla birlikte, dijital araçların kullanımında bazı katılımcıların zorlanmasının nedeni, onların teknolojik becerilerindeki eksikliklerden kaynaklanmaktadır.

Sonuçlara ilişkin ortak düşünceler şu şekildedir: Öğrenciler, e-portfolioyoların sanatsal gelişimlerini izleme, hataları fark etme ve ilerlemelerini düzenli bir şekilde kaydetme açısından etkili bir araç olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca, e-portfolioyoların akademik ve profesyonel yaşamda sunum geliştirmelerine katkı sağladığını belirtmişlerdir. Ancak teknolojik altyapı eksiklikleri ve bazı dijital araçların etkin kullanılamaması, bu süreçte önemli bir engel olarak ortaya çıkmıştır.

E-portfolioyoların sanat eğitiminde dijital okuryazarlığı geliştirdiği, ancak süreç zaman zaman “teknolojik değişime ayak uyduramama” ve “uygulamanın uygulanabilir olmadığı” gibi gerekçelerle eleştirilmiştir. E-portfolioyolar, öz değerlendirme ve düzenli çalışma deneyimi kazandırırken; “teknolojik eksiklikler”, “erişim sorunları” ve “yetersiz bağlılık” gibi kavramlar bu sürecin zorlayıcı unsurları olarak öne çıkmıştır. Bu unsurlar süreci olumsuz yönde etkileyen etmenler olarak gözlemlenmiştir.

5.1.2. İkinci Alt Amaca Yönelik Sonuçlar

“Öğrencilerin Ana Sanat Atölyelerine Göre E-Portfolio Kullanımları Arasında Bir İlişki Bulunmakta mıdır?” sorusuyla elde edilen sonuçlar, sürecin sonunda ikinci alt amaç hedefine ulaşılmasını sağlamıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplardan şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Araştırma bulguları, öğrencilerin ana sanat atölyelerine göre e-portfolio kullanımlarında farklılıklar olduğunu ortaya koymaktadır. Özellikle Grafik tasarım, Resim ve Heykel gibi atölyelerde öğrenciler, e-portfolioyoları sanatsal çalışmalarını organize etmek ve dijital ortamda sunmak için etkin bir şekilde kullanmışlardır. Grafik tasarım öğrencilerinin, dijital becerilere olan yatkınlıkları nedeniyle e-portfolio kullanımında daha başarılı oldukları belirlenmiştir. Buna karşın, resim ve heykel gibi daha geleneksel sanat dallarında, öğrencilerin e-portfolio kullanımına adaptasyonunun daha uzun sürdüğü gözlemlenmiştir.

Sonuçlara bakıldığında, grafik tasarım öğrencilerinin e-portfolioyoları daha profesyonel bir sunum aracı olarak değerlendirdikleri ve bu araçları yaratıcı projeler için daha etkili bir şekilde kullandıkları görülmüştür. Resim ve heykel gibi geleneksel sanat dallarında ise e-

portfolyoların kullanımının, öğrenciler için bir öğrenme süreci olarak görüldüğü ve bu sürecin adaptasyon zorluklarıyla karşılaştığı tespit edilmiştir.

Bu bağlamda, öğrencilerin ana sanat atölyelerine göre e-portfolyo kullanımındaki farklar; "teknolojik beceri düzeyi", "sanat dalına özgü ihtiyaçlar" ve "uygulama süreçlerindeki destek" gibi etkenlere bağlanmıştır. E-portfolyolar, grafik tasarım öğrencileri için yenilikçi bir araç olarak öne çıkarken, diğer sanat dallarında geleneksel yöntemlerin önemli bir yer tuttuğu gözlemlenmiştir.

5.1.3. Üçüncü Alt Amaca Yönelik Sonuçlar

“Öğrencilerin E-Portfolyo Kullanımlarının Cinsiyet, Sınıf ve Eğitim Yılları Arasında İlişki Bulunmakta mıdır?” sorusuna verilen cevaplara bakıldığında, öğrencilerin e-portfolyo kullanımlarının cinsiyet, sınıf ve eğitim yıllarına göre farklılıklar gösterdiği tespit edilmiştir. Elde edilen verilere göre, cinsiyet faktörü, öğrencilerin e-portfolyo kullanımındaki tercihlerini ve yaklaşımlarını etkilemektedir. Nitekim kız öğrencilerin, e-portfolyoları estetik kaygılarla ve sanatsal bir bütünlükle ele alma eğiliminde olduğu; erkek öğrencilerin ise daha çok teknik, içerik ve dijital araçlara odaklandığı görülmüştür.

Sınıf düzeyine göre yapılan değerlendirmelerde, 3 ve 4. sınıf öğrencilerinin e-portfolyoları daha etkin bir şekilde kullandıkları ve profesyonel hedeflerine yönelik yapılandıkları belirlenmiştir. Eğitimde geçirdikleri yıllar arttıkça öğrencilerin dijital becerilerinin geliştiği ve e-portfolyolarını daha yaratıcı ve kapsamlı bir şekilde kullandıkları tespit edilmiştir. Sonuçlara bakıldığında, e-portfolyo kullanımında bireysel farklılıklar ön plana çıkmıştır. Öğrencilerin dijital araçlara erişim düzeyi, teknolojik becerileri ve portfolyo hazırlama konusundaki deneyimleri bu farklılıkların belirleyici faktörleri olarak belirlenmiştir.

5.1.4. Dördüncü Alt Amaca Yönelik Sonuçlar

“Öğretim Elemanlarının E-Portfolyo Kullanımına İlişkin Görüşleri” sorusuyla elde edilen sonuçlar, dördüncü alt amaç hedefine ulaşılmasını sağlamıştır. Bu soruya verilen cevaplar, öğretim elemanlarının e-portfolyo kullanımına yönelik olumlu görüşlerini ve süreçte karşılaştıkları zorlukları ortaya koymuştur.

Araştırma bulgularına göre, öğretim elemanları e-portfolyoların sanat eğitimi süreçlerine önemli katkılar sağladığını ifade etmişlerdir. Ayrıca öğretim üyeleri e-portfolyoların,

öğrencilerin sanatsal gelişim süreçlerini izlemek, düzenli bir şekilde eserlerini kayıt altına almak ve geri bildirim sağlamak açısından etkili bir araç olduğunu belirtmişlerdir. Öğretim elemanları, e-portfolyolar sayesinde öğrencilerin öz değerlendirme yapma becerilerinin geliştiğini ve dijital ortamda daha disiplinli bir şekilde çalışabildiklerini vurgulamışlardır. Ayrıca öğretim elemanları, e-portfolyoların ders akışını düzenli hale getirdiğini; öğrencilerin motivasyonunu artırdığını ve onların kendi eserlerini daha iyi anlamalarına olanak tanıdığını ifade etmişlerdir.

Bunun yanı sıra, e-portfolyoların öğrenciler arasındaki iş birliğini ve etkileşimi artırdığı da vurgulanmıştır. Öğretim elemanları, öğrencilerin birbirlerinin portföylerini inceleyerek geri bildirim sağladıklarını, böylece sanatsal bir tartışma ortamının oluştuğunu ifade etmişlerdir. Bu süreç, öğrencilerin birbirlerinden öğrenme fırsatlarını artırmış ve sanatsal üretimlerinde daha yaratıcı yaklaşımlar benimsemelerine yardımcı olmuştur. E-portfolyoların, öğrencilerin kendi tarzlarını yansıtmalarına ve sanatsal kimliklerini geliştirmelerine olanak sağladığı da sonuçlar arasında dikkat çekmiştir.

Ancak, araştırma sürecinde öğretim elemanlarının e-portfolyo kullanım sürecinde karşılaştığı bazı zorluklar da tespit edilmiştir. Teknolojik altyapı eksiklikleri, dijital araçların kullanımında yaşanan zorluklar ve bazı öğrencilerin dijital becerilerindeki yetersizlikler bu süreci olumsuz yönde etkileyen temel faktörler olarak öne çıkmıştır. Özellikle, yeterli teknolojik imkanlara sahip olmayan öğrencilerin bu süreçte daha fazla zorlandığı ve rehberliğe ihtiyaç duyduğu ifade edilmiştir. Ayrıca, e-portfolyo platformlarının ücretli olması ve erişim zorlukları öğrenciler açısından maddi engeller yaratmıştır. Bu durum, öğrencilerin e-portfolyo hazırlama süreçlerinde motivasyon kaybına yol açmış ve sürecin etkinliğini azaltmıştır.

Öğretim elemanları, bu zorlukların giderilmesi gerektiğini ve teknolojik destek ile rehberlik hizmetlerinin artırılmasının süreci daha işlevsel hale getirebileceğini ifade etmişlerdir. Bunun yanı sıra, e-portfolyoların daha erişilebilir hale getirilmesi ve teknolojik yeniliklerle desteklenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Özellikle, yapay zeka destekli analiz araçlarının ve mobil uyumlu platformların süreci daha etkili bir hale getirebileceğini dile getirmişlerdir.

5.2. Tartışma

Bu bölümde, e-portfolyo kullanımının sanat eğitimi üzerindeki etkileri, araştırma bulguları ve literatürdeki diğer çalışmalar ışığında tartışılmaktadır. Araştırmanın hem Türkiye’de hem de uluslararası alandaki literatürle bağlantıları ele alınmış, e-portfolyoların eğitim süreçlerine olan katkıları ve sınırlamaları değerlendirilmiştir.

Araştırma kapsamında elde edilen bulgular, Güngör’ün (2015) sanat eğitiminde portfolyo kullanımının yaratıcılık ve eleştirel düşünme üzerindeki olumlu etkilerini vurgulayan çalışmasıyla paralellik göstermektedir. Bu bulgular, e-portfolyo kullanımının öğrencilerin sanatsal süreçlerine bilinçli bir yaklaşım geliştirmelerine yardımcı olduğunu ve dijital araçların öğrenme sürecini desteklediğini ortaya koymaktadır. Benzer şekilde, Yılmaz (2020), Türkiye’deki sanat eğitimi politikalarının dijital araçlarla entegrasyonunun öğrenci becerilerinin gelişimindeki önemine dikkat çekmiştir. Bu bağlamda, araştırmamızda ortaya çıkan sonuçlar, e-portfolyoların hem pedagojik hem de bireysel gelişim araçları olarak etkili olduğunu göstermektedir.

Kara ve Yıldırım’ın (2019) öğretmenlerin e-portfolyo kullanımına yönelik görüşlerini incelediği çalışmasında, e-portfolyoların öğrencilerin çalışmalarını belgelemek ve sergilemek için etkili bir araç olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan bu çalışmada da benzer şekilde, e-portfolyoların öğrencilerin sanatsal üretimlerini düzenli bir şekilde belgeleyerek değerlendirme süreçlerini kolaylaştırdığı belirlenmiştir. Ancak, her iki çalışmada da öğretmenlerin dijital becerilerinin geliştirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bu durum, e-portfolyo kullanımının yaygınlaşabilmesi için öğretmenlerin dijital eğitime yatırım yapılması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Antmen’in (2017) dijital araçların yaratıcılığı destekleyen rolünü vurgulayan çalışması, e-portfolyoların teknik ve estetik becerilerin geliştirilmesine katkıda bulunduğunu göstermektedir. Benzer şekilde, bu araştırmada e-portfolyoların öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerini artırdığı ve sanatsal ifadelerinde yenilikçi yaklaşımlar geliştirmelerine olanak sağladığı tespit edilmiştir. Türk ve Öztürk’ün (2021) dijitalleşmenin sanat eğitimine etkilerini ele alan çalışması da bu bulguları desteklemektedir.

Uluslararası literatürde, Barrett (2000) e-portfolyoların öğrenme süreçlerini yapılandırmada ve öğrencilerin gelişimlerini izlemelerinde etkili bir araç olduğunu belirtmiştir. Benzer şekilde, F. L. Paulson ve Paulson (1991), e-portfolyoların bireylerin öz-yansıtma becerilerini geliştirdiğini ve öğrenme sorumluluğu bilincini artırdığını ifade

etmişlerdir. Yapılan bu araştırmada da e-portfolyoların öğrencilerin öz değerlendirme becerilerini geliştirdiği ve sanatsal sũreçlerini daha disiplinli bir şekilde ele almalarına olanak sağladığı belirlenmiştir.

Reynolds'un (2009) e-portfolyoların gũrsel ve metinsel içerikleri bir araya getirerek değerlendirme sũreçlerini kolaylaştırdığına dair bulguları, araştırmamızdaki öğretim elemanlarının e-portfolyoların değerlendirme sũrecini sistematik hale getirdiği yũnũdeki gũrũřleriyle ȳrtũşmektedir. Munro (2011), e-portfolyoların öğrencilerin sanatsal çalışmalarını çeşitlendirmelerine ve yaratıcı projeler ȳretmelerine olanak tanıdığını belirtmiştir. Araştırmamızda da e-portfolyoların öğrencilerin yenilikçi yaklaşımlar geliştirmelerine ve farklı sanatsal ifadeler denemelerine olanak sağladığı gũrũlmũřtũr.

Son olarak, Garrison ve Vaughan'ın (2008) e-portfolyo kullanımında dijital altyapının ȳnemine dikkat çeken çalışması, araştırmamızda öğretim elemanlarının teknolojik altyapı eksikliklerini ȳnemli bir zorluk olarak ifade etmeleriyle paralellik gũstermektedir. Bu durum, ȳzellikle kırsal bȳlgelerde teknolojik eşitsizliklerin giderilmesi gerektiğini gũstermektedir. Ayrıca, Zubizarreta'nın (2009) e-portfolyoların ȳđrenci motivasyonunu artırdığına dair bulguları, araştırmamızda e-portfolyoların ȳđrencilerin projelerine olan bağlılıklarını artırdığı yũnũdeki sonuçları ile paralellik gũstermektedir.

Bu bulgular doğrultusunda, e-portfolyoların sanat eğitimindeki rolũ hem pedagojik hem de bireysel gelişim açısından çok yũnlũ bir şekilde değerlendirilmiş ve bu araçların etkin kullanımını için ȳneriler sunulmuştur. Yapılan bu araştırmanın, e-portfolyoların eğitim sũreçlerine entegrasyonunda mevcut fırsatları ve sınırlamaları daha iyi anlamak için literatũre katkı sağlayacağı dũřũnũlmektedir.

5.3. ȳneriler

Elde edilen bulgular doğrultusunda, araştırma ve uygulamaya yũnelik çeşitli ȳneriler sunulabilir.

5.3.1. Araştırmacılara Yũnelik ȳneriler

Bu alışma karma yũntem desenine dayalı olarak gerçekleştirilmiş ve ȳđretim elemanları ile ȳđrencilerin e-portfolyo kullanımına yũnelik gũrũřleri analiz edilmiştir. Araştırmada

ulaşılan bulgular doğrultusunda, e-portfolyo kullanımının sanat eğitimi s¼reçlerinde daha etkili bir araç haline getirilmesi için çeşitli ¼nerilerde bulunulabilir.

Bu araştırmada 10 ¼đretim elemanı ve 100 ¼đrencinin g¼r¼řleri ele alınmıştır. Gelecekteki çalışmalarda daha geniş bir katılımcı kitlesiyle, farklı b¼lge ve k¼lt¼rlerden gelen bireylerin g¼r¼řlerini içeren uzun vadeli araştırmalar yapılabilir. B¼ylece, e-portfolyo kullanımına y¼nelik g¼r¼řlerin demografik farklılıklarla nasıl değiştiği daha kapsamlı bir şekilde analiz edilebilir. ¼zellikle farklı okul t¼rlerinden (G¼zel Sanatlar Liseleri, Anadolu Liseleri ve Fen Liseleri gibi) ¼đrencilerle benzer uygulamalar gerçekleştirilerek bu okullardaki ¼đrencilerin e-portfolyo kullanımına y¼nelik d¼ř¼nce yapıları karşılaştırılabilir.

Araştırmanın bulguları, teknolojik altyapı eksikliklerinin ve dijital araçlara erişim sorunlarının e-portfolyo kullanımında ¼nemli engeller olduğunu g¼stermiřtir. Gelecekteki çalışmalarda, bu engellerin nasıl aşılabileceğine y¼nelik ¼z¼mler geliştirmek için teknoloji destekli pilot uygulamalar yapılabilir. ¼zellikle mobil uyumlu e-portfolyo platformlarının yaygınlaştırılması ve yapay zeka destekli geri bildirim mekanizmalarının entegrasyonu araştırılabilir. Ayrıca, ¼đretim elemanlarının e-portfolyo kullanımına y¼nelik rehberlik rolleri desteklenmeli ve bu konuda daha fazla eğitime ihtiyaç duydukları g¼z ¼n¼ne alınarak eğitim programları oluşturulmalıdır. E-portfolyoların etkili bir şekilde kullanılması için, ¼đretim elemanlarının dijital okuryazarlık becerilerini artıran programlara katılımı teşvik edilebilir. Bu bağlamda ¼nerilen çalışmalar şu şekilde sıralanabilir:

B¼lgesel Farklılıkların Analizi: E-portfolyo kullanımının farklı b¼lge ve k¼lt¼rlerdeki ¼đrenciler ¼zerindeki etkilerini incelemek için ulusal veya uluslararası d¼zeyde geniş katılımcılı çalışmalar yapılabilir.

Uygulamalı Dijital Eğitim Programları: E-portfolyo kullanımına y¼nelik dijital becerilerin geliştirilmesi amacıyla at¼lye çalışmaları d¼zenlenebilir. Bu at¼lyelerde, e-portfolyo d¼zenleme, g¼rsel tasarım teknikleri ve dijital araçların kullanımı ele alınabilir.

Mobil ve Yapay Zeka Destekli Sistemler: E-portfolyo platformlarının mobil uyumlu ve yapay zeka destekli mekanizmalarla geliştirilmesi, hem ¼đrencilerin hem de ¼đretim elemanlarının s¼reten daha fazla verim almasını sağlayabilir.

Sanatsal Kimlik ve E-Portfolyo: ¼đrencilerin sanatsal kimliklerini e-portfolyolar aracılığıyla ifade etmelerine y¼nelik rehberlik programları oluşturulabilir. Bu programlar, ¼đrencilerin ¼zg¼n sanatsal içerik ¼retmelerini teşvik edebilir.

Farklı Sanat Dallarında E-Portfolyo Uygulamaları: Resim, heykel, seramik, grafik tasarım gibi farklı sanat dallarına yönelik e-portfolyo kullanımının incelendiği araştırmalar yapılabilir.

Bu öneriler, e-portfolyo kullanımının eğitim süreçlerinde daha etkili hale getirilmesi ve sanat eğitiminin dijitalleşmesine yönelik katkılar sağlayabilir.

5.3.2. Uygulayıcılar Yönelik Öneriler

E-portfolyo çalışmaları, öğrencilerin sanatsal gelişimlerini desteklemek ve dijital becerilerini geliştirmek için önemli bir araçtır. Ancak, e-portfolyo kullanımında karşılaşılan zorluklar, teknolojik altyapı eksiklikleri ve dijital araçlara erişim problemleri, öğrencilerin süreçteki motivasyonunu olumsuz etkileyebilmektedir. Bu tür sorunların önüne geçebilmek için uygulamaya yönelik bazı öneriler geliştirilmiştir.

Öğrencilerin e-portfolyo kullanımı sırasında özgünlüklerini ve bireysel tarzlarını ön plana çıkarmaları desteklenmelidir. Bu süreçte, öğretim elemanları öğrencilerin güçlü yönlerini fark etmelerine yardımcı olmalı ve onları bireysel yaratıcılıklarını sergilemeye teşvik etmelidir. Sanatsal ifadeyi güçlendirmek için öğrencilerin kendi benzersiz tarzlarını keşfetmeleri sağlanmalıdır. E-portfolyo kullanımına yönelik eğitim programları düzenlenebilir. Dijital beceriler konusunda deneyimli akademisyenler veya eğitimciler tarafından seminerler ve atölyeler organize edilerek öğrencilerin teknik bilgi düzeyleri artırılabilir. Ayrıca, öğretim elemanlarının da e-portfolyo araçlarını etkin bir şekilde kullanmalarını sağlamak amacıyla düzenli mesleki gelişim programları sunulmalıdır.

Görsel sanatlar dersinde e-portfolyo kullanımı konusunda öne çıkan öğrencilere, sanatsal projelerini dijital ortamda sunma fırsatı verilmelidir. Bu öğrenciler, portföy hazırlama süreçlerini paylaşarak diğer öğrencilere örnek olabilir ve bu alandaki farkındalığın artmasına katkı sağlayabilir. Ayrıca, öğrenciler için e-portfolyo hazırlama süreçlerini değerlendiren yarışmalar veya projeler düzenlenerek motivasyon artırılabilir.

E-portfolyo kullanımının sadece bir eğitim aracı değil, aynı zamanda öğrencilerin sanatsal kimliklerini ifade etmelerine yardımcı olan bir platform olduğu düşüncesiyle, uygulamalı eğitim atölyeleri düzenlenebilir. Bu atölyelerde öğrencilerin dijital becerilerini geliştirecek eğitim programları oluşturulabilir. Ayrıca, e-portfolyoların farklı sanat dallarında kullanımını inceleyen çalışmalar yapılarak bu alanlara özel öneriler sunulabilir.

KAYNAKLAR

- Akbar, Y., Rizal, A., Tiara, T., & Islami, N. N. (2020). *The urgency of using online-based learning media to enhance students' self-directed learning and result study on accounting chapter of economics subjects*. Paper presented at the IOP Conference Series: Earth and Environmental Science, 485. Bristol: IOP.
- Akdağ, B. (2003). Eğitim felsefesi nedir?. *Öğretmen Dünyası Dergisi*, 277, 13-16.
- Alp, K. O. (2015). Post modern paradigmaların sanat eğitiminde yeni dönüşümleri. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2), 74-87.
- Alpaslan, A. S. (2017). Sanat eğitimi tarihinde uzak doğu'dan bir örnek: Japon kano okulu. *Ulak Bilge Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(5), 1640-1642.
- Arabacı, M. (2006). *Sanat eğitiminde çoklu zekâ kuramı ve kaynaştırılmış sanat eğitimi yönetimi: İlköğretim ikinci kademe resim-iş eğitimi program örneği ile*. Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Arnheim, R. (1974). *Art and visual perception*. California: University of California.
- Arter, J., & Spandel, V. (1992). *Using portfolios in instruction and assessment*. Portland: REL.
- Artut, K. (2004). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. Ankara: Anı.
- Aytaç, Ç. (1981). *Sanat ve uygarlık*. Ankara: Bizim.
- Baltacıoğlu, İ. (1998). *Hayatım*. İstanbul: Globus Dünya.
- Barrett, H. (2000). *Electronic portfolios: A chapter in educational technology*. Retrieved from <https://electronicportfolios.com/>
- Barthes, R. (1993). *Göstergebilimsel serüven*. İstanbul: Yapı Kredi.
- Batmaz, V. (2006). *Medya popüler kültürü gizler*. İstanbul: Karakutu.
- Bocock, R. (2005). *Tüketim*. Ankara: Dost.

- Bolliger, D. U., & Shepherd, C. E. (2010). Student perceptions of ePortfolio integration in online courses. *Distance Education, 31*(3), 295–314.
- Creswell, J. W. (2013). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. California: Sage.
- Çermik, H. (2006). Bir bilim olarak eğitimin temelleri. M. Yılmaz (Ed.), *Eğitim bilimine giriş* içinde (s. 11-37). İzmir: Nobel.
- Dilmaç, O., & Küçüköğlü, A. (2006). *Güzel sanatlar eğitimi bölümleri resim-iş eğitimi anabilim dallarında sunum dosyasına dayalı özel yetenek sınav modeli*. Erzurum: Atatürk Üniversitesi.
- Erkan, S. (2020). Öğrenme süreçlerinde dijital portfolyo kullanımı: Bir meta-analiz çalışması. *Eğitim ve Bilim, 45*(202), 1-20.
- Ertürk, S. (1982). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Yelkentepe.
- Fidan, N. (1986). *Okulda öğrenme ve öğretme*. Ankara: Kadioğlu.
- Görgün, T. (2019). İş dünyasında dijital portfolyo kullanımı. *İş ve İnsan Kaynakları Araştırmaları Dergisi, 11*(2), 1-20.
- Güneş, F. (2015). Eğitimde temel kavramlar ve çağdaş yönelimler. F. Güneş (Ed.), *Eğitim bilimine giriş* içinde (s. 25-41). Ankara: Pegem.
- Hesapçioğlu, M., & Akdağ, B. (2008). Eğitimin felsefi temelleri. M. Gürsel & M. Hesapçioğlu (Eds.), *Eğitim bilimine giriş* içinde (s. 180-215). Konya: Eğitim.
- Hoşgörür, V. (2008). Eğitimin toplumsal temelleri. Ö. Demirel & Z. Kaya (Eds.), *Eğitim bilimine giriş* içinde (s. 130-160). Ankara: Pegem.
- İşman, A. (2008). *Uzaktan eğitim* (4. Baskı). Ankara: Pegem.
- Kavcar, C. (1983). *Atatürk ve eğitim*. Ankara: MEB.
- Kaya, M. (2018). *Elektronik portfolyo uygulamaları ve değerlendirme*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kaya, Z. (2008). Eğitimin psikolojik temelleri. Ö. Demirel & Z. Kaya (Eds.), *Eğitim bilimine giriş* içinde (s. 95-125). Ankara: Pegem.
- Kaya, Z. (2018). Dijital eğitimde yenilikçi yaklaşımlar. *Eğitim Teknolojisi Dergisi, 6*(2), 43-55.

- Koçoğlu, E. (2020). Eğitim tarihi. M. Koer & E. Koçoğlu (Eds.), *Eğitim tarihine kavramsal bakış* içinde (s. 1-13). Ankara: Pegem.
- Kken, A. (1996). *Eğitim ve felsefenin buluştuğu noktalar*. Ankara: Bilim.
- Lorenzo, G., & Ittelson, J. (2005). *An overview of e-portfolios*. Colorado: ELI.
- Mamur, N., & zsoy, V. (2015). Grsel sanatlar eğitiminde portfolyo değerlendirme. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 163–177.
- Munro, I. (2011). *Digital portfolios: Guidelines for beginners*. Wellington: Ministry of Education.
- Nicholson, D. T. (2018). Enhancing student engagement through online portfolio assessment. *Practitioner Research in Higher Education*, 12(1), 24-32.
- Paulson, F. L., & Paulson, P. R. (1991). Portfolios: Stories of knowing. *Educational Leadership*, 48(5), 60–63.
- Read, H. (1981). *Sanat ve toplum*. İstanbul: Remzi.
- Reynolds, C. (2009). The benefits of e-portfolios for students and faculty in their own words. *Peer Review*, 11(1), 12-15.
- Rowley, J., Dunbar-Hall, P., Blom, D., Bennett, D., & Hitchcock, M. (2016). *ePortfolios for creative arts, music and arts students in Australian universities*. Perth: Curtin University of Technology
- San, İ. (1985). *Sanat ve eğitim*. Ankara: Ankara niversitesi.
- şanlı, M., Bakırcı, F., & Ly, Z. (2023). Türkiye'de e-portfolyo konusunda gerçekleştirilen tezlerin analizi: Bir meta-sentez alışması. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 12(4), 1328-1343.
- Tansuğ, S. (1993). *ağdaş Türk sanatı*. İstanbul: Remzi.
- Tosh, D., & Werdmuller, B. (2004). *Creation of a learning landscape: Weblogs and ePortfolios*. Washington: ERIC.
- Yolcu, Z. (2009). *Sanat eğitiminde yaratıcılık ve estetik*. İstanbul: Eğitim.

EKLER

Ek 1. Görüşme Formu

Görüşme Soruları

1. E-Portfolyo Kullanımına Genel Bakış:

- E-portfolyo kullanımını görsel sanatlar eğitiminde nasıl değerlendiriyorsunuz?
- E-portfolyoları derslerinizde hangi amaçlarla kullanıyorsunuz?

2. Eğitim Süreçlerine Etkisi:

- E-portfolyo kullanımının öğrenci öğrenmesi ve gelişimi üzerindeki etkilerini nasıl görüyorsunuz?
- Öğrencilerin e-portfolyoları kullanma biçimleri ve bu kullanımın onların sanat eserleri üzerindeki etkisi hakkında ne düşünüyorsunuz?

3. Teknolojik Yeterlilik ve Zorluklar:

- E-portfolyo kullanımı için gerekli teknolojik becerileri nasıl kazandı ve öğrencilere bu becerileri nasıl aktarıyorsunuz?
- E-portfolyo kullanımında karşılaştığınız zorluklar nelerdir?

4. Öğrenci Katılımı ve Geri Bildirim:

- Öğrencilerin e-portfolyolarına verdiğiniz geri bildirimlerin öğrenci çalışmalarına etkisi nedir?
- E-portfolyoların öğrenci katılımı ve etkileşimi üzerindeki rolünü nasıl değerlendiriyorsunuz?

5. Gelecek Perspektifi ve Öneriler:

- E-portfolyo kullanımını gelecekte nasıl geliştirmeyi düşünüyorsunuz?
- Diğer öğretim elemanlarına e-portfolyo kullanımı hakkında hangi önerilerde bulunursunuz?

Anket Soruları

1. Görsel sanatlar eğitimi sürecinde e-portfolio kullanımı öğrenme sürecimi olumlu etkiliyor.
2. E-portfolio kullanımı, öğrenme deneyimimi zenginleştirdi.
3. E-portfolio oluşturmak, kişisel gelişimime katkı sağladı.
4. E-portfolio kariyer planlamamı desteklemede etkili bir araçtır.
5. E-portfolio öğrenme hedeflerimi belirleme ve takip etme konusunda yardımcı oldu.
6. E-portfolio oluştururken içeriklerimi düzenleme ve görselleştirme konusunda kendimi rahat hissediyorum.
7. E-portfolio özgeçmiş oluşturma sürecimi kolaylaştırıyor.
8. E-portfolio oluştururken geri bildirim almak ve vermek benim için kolay.
9. E-portfolio kullanımı, diğer öğrencilerle iş birliği yapma ve bilgi paylaşma konusunda faydalıdır.
10. E-portfolio akademik başarılarımı daha iyi vurgulama imkanı sağlar.
11. E-portfolio oluşturmak, öğrenme süreçlerimdeki gelişimimi fark etmeme yardımcı olur.
12. E-portfolio kullanımı, sanatsal yeteneklerimi daha etkili bir şekilde sergilememe yardımcı oluyor.
13. E-portfolio oluşturmak, kendi sanatsal gelişimimi daha iyi anlamama yardımcı oluyor.
14. E-portfolio sanatsal ifademdeki güçlü ve zayıf yönlerimi daha iyi belirlememe olanak tanıyor.
15. E-portfolio sanatsal eserlerimi düzenleme ve sunma konusunda daha güvenli hissetmeme yardımcı oluyor.
16. E-portfolio kullanımı, sanatsal projeleri planlama ve organize etme konusunda benim için daha etkili bir yol sunar.
17. E-portfolio oluşturma sürecinde, eserleri seçerken estetik ve görsel uyum gibi unsurları dikkate alırım.
18. E-portfolio oluşturmak, sanatsal hedeflerimi belirleme ve bu hedeflere ulaşma konusunda motivasyon sağlar.
19. E-portfolio sanatsal eserlerimin evrimini takip etme ve bu süreçteki öğrenmelerimi vurgulama konusunda yardımcı olur.

Ek 2. Katılımcı Gönüllü Formu

GAZİ ÜNİVERSİTESİ ETİK KOMİSYONU FORM-2

Rev-2
25.01.2022

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
ETİK KOMİSYONU

KATILIMCILAR İÇİN BİLGİLENDİRİLMİŞ GÖNÜLLÜ OLUR FORMU

Sizi, Gazi Üniversitesi Etik Komisyonu'ndan .....tarih / .....sayı ile izin alınan* ve Doç. Dr. Ali Ertuğrul KÜPELİ' nin danışmanlığı yaptığı ve Cemal Umur PARLAK tarafından yürütülen " **Görsel Sanatlar Eğitiminde E-Portfolyo ile İlgili Öğretim Elemanı ve Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi**" başlıklı araştırmaya davet ediyoruz. Bu çalışmaya katılmak tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmadan çıkma hakkına sahipsiniz. Bu çalışmaya katılmanız için sizden herhangi bir ücret istenmeyecektir. Çalışmaya katıldığınız için size bir ödeme yapılmayacaktır. Çalışmadan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacak olup kişisel bilgileriniz gizli tutulacaktır.

*Gazi Üniversitesi Etik Komisyon izini alındıktan sonra doldurularak kullanılacaktır.

Araştırmanın Amacı	Öğrencilerin ve öğretim elemanlarının e-portfolyo kullanımına yönelik tutumlarını, deneyimlerini, memnuniyet düzeylerini ve olası zorluklarını anlamayı hedefler. Bu görüşler, e-portfolyo uygulamalarının etkili bir şekilde nasıl yönetilebileceği konusunda önemli bilgiler sağlayabilir. E-portfolyo kullanımının görsel sanatlar eğitimindeki etkilerini anlamak, değerlendirmek ve ortaya çıkabilecek potansiyel avantajları ya da zorlukları belirlemektir. E-portfolyo kullanımının sanat eğitiminde öğrenci başarısı ve öğrenme süreçlerini artırma potansiyelini vurgulayarak, eğitimcilerin ve öğrencilerin bu teknolojiyi daha fazla benimsemelerine ve sanat alanında daha etkili sonuçlar elde etmelerine yardımcı olabileceği ve yol gösterici olacaktır.
Araştırmanın Yöntemi	Bu araştırma karma araştırma olup, Araştırmanın verilerinin toplanması için nitel araştırma yöntemlerinden görüşme ve nicel araştırma yöntemlerinden tarama teknikleri kullanılacaktır.
Araştırmanın Öngörülen Süresi (Başlama ve Bitiş Tarihi Başvurudaki Başlangıç ve Bitiş Tarihi ile Uyumlu Olmalıdır.)	Başlangıç Tarihi: 30.12.2023 Bitiş Tarihi: 30.02.2024
Araştırmaya Katılması Beklenen Katılımcı/Gönüllü Sayısı	40
Araştırmanın Yapılacağı Yerler	Ankara İlinde bulunan Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı.
Görüntü ve/veya ses kaydı alınacak mı?	Evet ☐ Hayır ☒

Tablo katılımcıların anlayabileceği biçimde, akademik dil kullanılmadan yazılacaktır.

KATILIMCI BEYANI

Yukarıda amacı ve içeriği belirtilen bu araştırma ile ilgili bilgiler tarafıma aktarıldı. Bu bilgilerden sonra araştırmaya katılımcı olarak davet edildim. Bu çalışmaya katılmayı kabul ettiğim takdirde gerek araştırma yürütülürken gerekse yayımlandığında kimliğimin gizli tutulacağı konusunda güvence aldım. Bana ait verilerin kullanımına izin veriyorum. Araştırma sonuçlarının eğitim ve bilimsel amaçlarla kullanımı sırasında kişisel bilgilerimin dikkatle korunacağı konusunda bana yeterli güven verildi. Araştırmanın yürütülmesi sırasında herhangi bir sebep göstermeden çekilebilirim. Araştırma için yapılacak harcamalarla ilgili herhangi bir parasal sorumluluk altına girmiyorum. Bana herhangi bir ödeme yapılamayacaktır. Araştırma ile ilgili bana yapılan tüm açıklamaları ayrıntılarıyla anlamış bulunmaktayım. Bu çalışmaya hiçbir baskı altında kalmadan kendi bireysel onayım ile katılıyorum. İmzalı bu form kağıdının bir kopyası bana verilecektir.

Araştırma yürütücüsü(Tez çalışmalarında Danışman tarafından imzalanacaktır.)

Adı ve Soyadı	Doç. Dr. Ali Ertuğrul KÜPELİ	Tarih ve İmza
----------------------	------------------------------	----------------------

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR..